

ב"ה
אין ליכט
פון תורה
ספר
סדר
ברכת המזון
בלשון הקודש
ואידיש

60

הוצאת אמונה
ברוקלין נוא יארק,
שנת תשל"ד לפ"ק

ברכת המזון ברכה פרנסה

קויפט דעם ברכת המזון און אייער הויז וועט זיין געבענשט

פערלאנגט דאס בערימטע נייע געדרוקטע

ברכת המזון "ברכה פרנסה"

מיט זעהר פיעל מעלות טובות

אויך די תפילה גאט פון אברהם למוצאי שבת קודש

גרויסע שעהנע אותיות אויף ריגאל פאפיר

א זעהר גוטער פרעזענט פיר שמחות צו אייערע געסט

ביי אלע מוכרי ספרים, אויך ביי

ראשית תבמה יראת ה'.

אימליקער מענש איז שולדיג נאמס פארקמיג צו זיין און מיט עהרע
און פארקט פאר זיין הייליגן נאמען צו דינען אלס וואס ער האט אונז
געקאמט צו מהון דאדורך וועט דער מענש זוכה זיין צו עולם הבא אין פסוק
שמיים ושבתם את חקותי ואת משפטי אשר יעשה אותם האדם וחי בהם
דאס איז שייטש איהר זאלט הימען מיינע געזעץ און מיינע גערעכט וואס
דער מענש וועט זיי מהון וועט ער זוכה זיין צו האבען דס אייביגע לעבען.
אין (ספר שלח) שמיים אין פירוש אויף דעם ווארט (וחי בהם) דער מענש
זאל לעבהאפט און מיט פריש געמיט די מצות מהון. גיט מרזיריג אין נאמס
דינסט זיין. דען אפט מאכט דער יצר הרע די מענשען מרזיריג דאס זיין
די תורה און תפלה פאר זימען. דער מענש זאל גידענקען דאס נאמ
האט איהם זיין נשמה אין דער פריא צוריק געגעבען. ער האט דאך
געקאנט אין שלאף טויט בלייבען ליגען. ובפרט ווי די (ספר מוסר) שרייבען
דאס די נשמה שרייבט אויף אלע נאכט איהרע עבירות נאר נאמ האט זיך
איבער איהם ערבארימט און האט איהם פרישען כח געגעבען אזוי זאל ער
אויך אלע מאל זעהן נאמס דינסט צו פאר רעכטען אזוי גלייך דאנקען און
לויבען איהם גלייך ביי דעם אויף שמיין אויב ער האט זיך גאך גיט
געוואשען אזוי זאל ער זאגען:

מודה אני לפניך מלך חי וקים שהחזרת בי נשמותי
בחמלה רבה אמונתך:

דאס איז שייטש איך דאנק דיר געגעדיגער נאמ און פארשטאנד
האפטיגער קעניג דאס דו האסט מיר מיין נשמה ווידער געגעבען מיט דיין
ערבארמיג גרויס איז דיין ווארהייט. מען מעג דאס נאך אים געוואשען
זאגען טייל קיין שם איז אין דעם גיט געדינקט:

אין (שולחן ערוך סימן ב) שמיים (אל יאמר אדם) דער מענש זאל גיט
זאגען איך בין בחברי חדרים פארשלאסען אין מיינע שטובען ווער זעהט
מיד ווען איך בין גיט בצניעות. דען השם יתברך איז (מלא כל הארץ כבודו).
פאר נאמ איז גיט פארבארגען ער זעהט אלעס וואס אין דער פינסטער און
פארבארגענהייט גלייך ווי עס געשעהן וואר ביי ליכט און אפגעבאר ווערט
געטוהן

נעמדהו דרום ואל מען זיך דאס העמד בצניעות אן מהו אויף דעם בלויסען
גוף נישט פאר די פיער ווענד זעהן צו לאזען. מען מוז דאס העמד איבער
דעם קאפ נעמען ווען מען ליענט נאך אין בעט און איין האנד אריין שטעקען
דער נאך דעם אנדערען. ווער עס איז זיך אין די אלע זאכען נוהג בצניעות
דער האט (יראת שמים בלבד) און איז איין (בן עולם הבא).

אזוי באלד וויא מען שטייט אויף ואל מען זיך דריי מאל אויף אימליכער
האנד וואשן. מען נעמט דס בלי מיט וואסער אויס דר רעכטע האנד אין דר
לינקע און מען גיסט מיט די לינקע האנד אויף דר רעכטע האנד דר נאך מיט
דר רעכטע האנד אויף דר לינקע האנד און אזוי דריי מאל. די מקובלים שרייבן
דס איין רוח רעה ורוח אויף די הענד ביי נאכט ווס איז מטמא דעם מענטש און
עס גייט גיט אונזעך ביז מען הט זיך דריי מאל געוואשן מיט איין בלי דרום
האבען אנזעצט חכמים געזאגט ווער עס גייט פיר איילען אום געוואשען איז
הייב מיתה דרום ואל מען ביי דעם בעט האבען שטיין איין בלי מיט וואסער.
מען דארף זיך גיט אום געוואשען אן ריהרען אן מויל אדער אן נאז אויף גיט
אן די אוואגן און די אויערען מען וואל זיך אויף דאס מויל פון שליים אויס.
זאשען בדי מען ואל קענען גאט לויבען מיט איין ריין מויל. אפילו בתענית
יחיד מעג מען דאס מהו ווען ער איז געוואהנט. אבער אין תענית צבור
דארף מען דאס גיט צו מהו. אויף ואל מען זיך דאס פנים וואשען. דאס
וואסער וואס מען האט דארין עטוואס אויסגעשווענקט אדער איין מלאכה
דאמיט געמהו דארף מען גיט צו גמילת ידים געברויכען. בשעת הדחק
ווען מען באקומט גיט קיין וואסער מעג מען די הענד אין שניי אויף דריי
ערטער איין שטעקען מען בעדארף אזוי אכטונג צו געבען אויף די נויבער
וועלכע גייען אום מיט דעם עפען דאס זי ואל זיך רעכט נאך דעם דין וואשען
דעמט וועט זי גיט מטמא זיין דאס עפען מיט רוחות רעות וועלכע קענען
דעם מענטש ברענגען צו אנדערע עבירות. אויף ואל מען גיט געמען פון
איינעם וואס האט זיך גיט געוואשען :

ווייל אימליכער מענטש געוויינטליך איז ביי נאכט (משתיין) צו זיין אדער
זיין צורף צו מהו. האבען אנזעצט חכמים מתקן געוועזען דאס מען ואל
אין דער פריאגלייך זאגען די ברכה אשר יצר און ווייטער די אנדערע ברכות.
אויף אין מימען טאג ווען מען האט זיין צורף געמהו קמנים אדער גדולים
מוז מען זיך וואשען און די ברכה אשר יצר זאגען מיט פונד דען ווען דער
מענטש

מַעֲנֵשׁ מִן הַלֵּילָה וַיֵּין צִוְרָה גִּיט מְהוּן וּוְאֵלֶּם עַר קְרֹאנֶק גַּעוּוֹאֲרֵעַן אֹנֵן הָאֵם
 גַּעֲקֹאֲנֵם שְׁמֹאֲרֵבֶעַן דַּעֲרַפֵּן דְרוּם גַּעֲהֵעַר עַר גֵּאֵם צוּ בֹאֲנֶקֶען דַּעֲרַפֵּאָר :
 מַעַן בִּאֲרָף קִיין בִּרְכָה גִיט זֶאגֵּעַן בִּיז מַעַן זַעֲהֵם זִיךְ אַרוּם אוֹיִב קִיין צוֹאָה
 אֲדַעַר הַשְׁתַּנָּה אֵין דַּעַם חֲדָר אִיז . מַעַן בִּאֲרָף אוֹיִךְ קִיין בִּרְכָה זֶאגֵּעַן וַוען
 מַעַן הָאֵם גִּיט אַרוּם לֵיִיב קִיין גִּאֲרֵטֶעַל פֿון וַועגֵעַן (לִבֵּוּ רֹוֹאָה אֶת הַעֲרֹוֹה) אוֹיִךְ
 אִיז אֲסוּר בִּרְכָה צוּ זֶאגֵּן וַוען וַיִּינֵעַ אוֹיִנֵּעַן זַעֲהֵן אִיין עֲרֹוֹה אֲפִילוּ פֿון אִיין קִינֵד :
 אִיין זָכָר וְאֵל זִיךְ וַיֵּין אַרְבַּע כִּנְפוֹת אֵן מְהוּן אֹנֵן גִּיט גִיין פֿיֵער אִיִּילֵעַן
 נוֹיִים אֲהֵן צִיצִית מַעַן בִּאֲרָף אוֹיִךְ גִּיט גִיין ד' אֲמוֹת מִיט בִּלּוֹיסֶעַן קֹאפֿ אֹנֵן
 מַעַן בִּאֲרָף אוֹיִךְ גִּיט גַּעֲדַעֲנֶקֶען דַּעַם גִּאֲמֵעַן פֿון גֵּאֵם מִיט דַּעַם בִּלּוֹיסֶעַן קֹאפֿ :
 אִיִּידַעַר מַעַן זֶאגֵּם דִּי בִּרְכָה גִּמְלִילַת יָדִים וְאֵל מַעַן אֵין מַחֲשַׁבָּה הָאֲבֵעַן
 דִּי גִדּוּדָה פֿון הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ . עַר זֶאָר זֶאגֵּעַן אִיךְ בִּין אֲנִינֶעֲבֵרִיִים צוּ לִיִּיבֵעַן מִיין
 בִּאֲשַׁעֲפֵער דַּעַר וּוְאֵם אִיז אִיין יִחִיד וּמְיוֹחֵד דַּעַר אִיִּינֶציגֵר דַּעַר הָעַר אִיבֵער
 אֲלַע עוֹלָמוֹת אַזוי וּוְאֵהֵר דַּעַר עוֹלָם פֿון דִּי הִימְלֵעַן מִיט אֲלַע שְׁמַעֲרֵן אֲלֵץ אוֹיִךְ
 דַּעַר עוֹלָם הַמְלָאָכִים אֹנֵן עוֹלָם הַכֶּסֶם זַעֲנַען אֲלַע גִּאֲר גַּעֲרַעֲכַעֲנֵם אֲלֵם אִיין
 זַעֲנַפֵּם קַעֲרִנְדֵּל דַּעַן אֲלֵץ אִיז פֿון אִיהֵם עֲנִיטִשְׁמֹאֲנֵדֵעַן אֲלֵץ הָאֵם עַר בִּאֲשַׁאפֵּעַן :

אֹנֵן מַעַן וּוְאֵשֶׁם זִיךְ אֹנֵן מַעַן זֶאגֵּם דִּי צוֹוִי בִּרְכוֹת עַל גִּמְלִילַת יָדִים אֹנֵן אֲשֶׁר יֵצֵר :

**בְּרוּךְ אַתָּה יי אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם אֲשֶׁר
 קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו וְצוּנוּ עַל גִּמְלִילַת יָדִים :**

**בְּרוּךְ אַתָּה יי אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם אֲשֶׁר יֵצֵר אֶת
 הָאָדָם בְּחֻכְמָה וּבְרָא בּוֹ נְקֻבִּים נְקֻבִּים חֲלוּלִים
 חֲלוּלִים גִּלּוּי וַיִּדּוּעַ לִפְנֵי כֶסֶם כְּבוֹדֶךָ שְׂאֵם יִפְתַּח אַחֶר
 מֵהֶם אֹו יִסְתֵּם אַחֶר מֵהֶם אִי אֲפֻשֶׁר לְהִתְקִים וְלַעֲמוּד
 לִפְנֵיךְ אֲפִילוּ שְׁעָה אַחַת : בְּרוּךְ אַתָּה יי רֹוֹפֵא כָּל
 בָּשָׂר וּמַפְלִיא לַעֲשׂוֹת :**

וַוער עֵם אִיז גִּיט גַּעֲשְׁלֶאפֶען בִּי גִאֲכֵם מִזֵּן עַר זִיךְ דֹּאךְ אֵין דַּעֲרַפֵּרִיה
 וּוְאֵשֶׁעַן אֲבֵער עַר בִּאֲרָף קִיין בִּרְכָה (עַל גִּמְלִילַת יָדִים) זֶאגֵּעַן אַזוי אִיז אוֹיִךְ דַּעַר
 דִּין וַוער עֵם שְׁלֶאפֶם בִּי מֵאָג אֲדַעַר וַוער עֵם וּוְאֵשֶׁם זִיךְ פֿאַרמֵיִי :
 דִּי קִינֵדַעַר וַועלְכַע קַעֲנַעַן גִּאֲךְ וַיִּינִיגֵי רַעֲדַעַן זֶאָר מַעַן יי . אַגֵּעַן דִּי

ברכה דיני השכמת הבוקר ופרנסה

בְּרָכָה עַל גְּמִילַת יָדַיִם אוֹג תּוֹרָה צִוָּה לָנוּ מֹשֶׁה וְיִי רֵא פֶּאֶר אֲנִינוּ גְעֵד רֹקֵט אִיו .
 אֹג וְעַן וְיִי קַעֲנֵן שׁוֹיִן עֲמֻוֹאִם מְעַתֵּר רַעְדֵּשׁ וְאַל מִעַן וְיִי אִיוֹךְ פֶּאֶר אֲנִינוּ
 דִּי פִרְשָׁה פֹון קְרִיאַת שְׁמַע אֹג דִּי בְּרָכָה פֹון צִיצִית :
 בְּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו וְצִוָּנוּ
 עַל גְּמִילַת יָדַיִם :

בְּרָכָה פֶּאֶר גְּמֻחוֹת :

בְּרָכָה פֶּאֶר זְכָרִים :

תּוֹרָה צִוָּה לָנוּ מֹשֶׁה מוֹרָשָׁה קְהֵלֶת יַעֲקֹב : בְּרָכוֹת יְחֻלּוֹ עַל רֵאשֵׁי : שְׁמַע בְּנֵי מוֹסֵר אָבִיךָ : וְאַל תִּטְּשֵׁי תּוֹרַת אִמְךָ : תּוֹרָה תִּהְיֶה אֱמוּנָתִי וְאַל : תִּשְׁרֵי בַּעֲזָרְתִּי : וְאַתֶּם : הִדְבַּקִּים בִּי אֱלֹהֵיכֶם : חַיִּים כָּלֶכֶם הַיּוֹם : לִישׁוּעַתְךָ קוֹיְתִי יְיָ :	תּוֹרָה צִוָּה לָנוּ מֹשֶׁה מוֹרָשָׁה קְהֵלֶת יַעֲקֹב : בְּרָכוֹת יְחֻלּוֹ עַל רֵאשֵׁי : שְׁמַע בְּנֵי מוֹסֵר אָבִיךָ וְאַל : תִּטְּשֵׁי תּוֹרַת אִמְךָ : תּוֹרָה : תִּהְיֶה אֱמוּנָתִי וְאַל תִּשְׁרֵי : בַּעֲזָרְתִּי וְאַתֶּם הִדְבַּקִּים בִּי : אֱלֹהֵיכֶם חַיִּים כָּלֶכֶם הַיּוֹם : לִישׁוּעַתְךָ קוֹיְתִי יְיָ :
--	---

וְאַנְחָנוּ בִּזְרָעִים וּמִשְׁתַּחֲוִיִּים
 וּמִזְדִּירִים לִפְנֵי מֶלֶךְ מַלְכֵי
 הַמַּלְכִּים הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא :
 גָּאֵם אִיךְ הָאֵף צו דִּיר הֵינְט אֹג אֵלֶּע
 מֶאֶל אִיךְ ווִיל גוּט זײַן אִיךְ ווִיל פֶּרוּם ווִיל
 אִיךְ ווִיל מַהוּן וואָס גָּאֵם הֵיכֵס וואָס מֶאֶשֶׁע
 מֶאֶשֶׁע הֵיכֵסן וואָס אֵלֶּע גוֹשֶׁע אֹג פֶּרוּקע
 לֵיט הֵיכֵסן מִיר מַהוּן צוּם גוֹשֶׁען . אַבְרָהָה
 וְהַצִּלָּחָה זֶאָר קוֹשֶׁען אױף מִיר אֹג אױף מֵינִיגֶע
 מֶאֶשֶׁע מֶאֶשֶׁע אָבִין :

לִיכֶדֶר הָעֵר גָּאֵם אִיךְ בֵּין הֵינְט אױפ־
 גְּעֶשְׁטֶאנֶען צו בֵּינן הֵילִיגֶע דִיעֶקֶט אֹג
 צו בֵּינן הֵילִיגֶע לױב . דָּאָס הָעֵם אִיךְ גְּעֶרֶן
 גַּעטוּהן

דִּי גִקְרָא וְאַנְט דְּעֵר יוֹד וואָס גַּעט
 אָנגַעטוּהן מִיט כְּשֶׁרִיָּה צִיצִית וועט עַר וּזְכָה
 ווִין צו וועָן דִּי שְׂכִינָה . דְּעֵר וואָס אִיוּ מִקְדָּשִׁים
 דִּי מִצְוָה צִיצִית אִיוּ בֵּי הַקִּבְיָה גְלִיף ווִי
 עַר וואָלט מִקְדָּשִׁים גְּעוּנֶען דִּי גִאנְצֶע תּוֹרָה
 אֹג פֶּאֶר דִּי מִצְוָה צִיצִית וועט עַר הָאָכֶען
 אױ פִיעַר שְׂכַר גְלִיף ווִי עַר וואָלט דִּי גִאנְצֶע
 הַקְדָּשָׁה מִקְדָּשִׁים גְּעוּנֶען אֹג אִפִּילוּ ווִיכֶדֶר וואָס
 ווִי דִיאָפֶען גוּט גַּעָן אָנגַעטוּהן מִיט צִיצִית
 פֹון דְּעֵסֶט וועָנען וועָלען ווִי אִיךְ הָאָכֶען שְׂכַר
 פֹון דִּיאָ מִצְוָה צִיצִית ווִיל ווִי אָכֶען
 אָכטוּג ווִי עֶרע קִינְדֶער וואָלען גַּעָן מִיט
 צִיצִית דִּרְבִיעֶר דִּיאָר . יִכְדֶער יוֹד גַּעָן
 אָנגַעטוּהן אַ מִלִּית קָטָן מִיט כְּשֶׁרִיָּה צִיצִית :
 קִינְדֶער וואָס וועָנען אָרענְטלִיךְ דָּאָס ווִי
 קִינְדֶער ווִי עֶרע קִינְדֶער הָאָכֶען בֵּינן פֹון
 גְּמֻחוֹת וְאַל מִעַן יִיא אִיוּ אָרְכֶע

כְּנָפֹת מֶאֶכֶען מִיט פִיעַר כְּשֶׁרִיָּה צִיצִית
 אֹג

בְּרָכָה פֶּאֶר נִקְבוֹת:

בְּרָכָה פֶּאֶר זָכָרִים:

אֹנֶן וְאֵל וַיֵּא אֶלְעֲרֵנָה וְאֶנְעֵן כִּי בְרָכָה:

בְּרוּךְ אַתָּה יי אֱלֹהֵינוּ
מֶלֶךְ הָעוֹלָם אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ
בְּמִצְוֹתָיו וְצִוָּנוּ עַל מִצְוֹת
צִיצִית:

מִצְוֹת יי בְּרָה מְאִידֵת עֵינֵינוּ:

וְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יי אֱלֹהֵי וְאֱלֹהֵי
אֲבוֹתַי שֶׁתְּהֵא חֲשׂוֹבָה מִצְוֹת צִיצִית
לְפָנֶי הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּאֵלֵינוּ קִנְיָתָהּ
בְּכָל פְּרָטִיהָ וְדִקְדּוּקֶיהָ וּבְנוֹתֶיהָ
וְתַרְיָג מִצְוֹת הַתְּלֻמִּים בְּהָ אֲמֵן סֵלָה:

בְּרוּךְ אַתָּה יי אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ
הָעוֹלָם אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו
וְצִוָּנוּ לְעִסּוֹק בְּדִבְרֵי תוֹרָה:

מִן דְּאִרְפּ וְאֶנְעֵן אֲמֵן נֵאֵד דִּיא בְּרָכָה:

וְהַעֲרֵב נָא יי אֱלֹהֵינוּ אֶת דְּבָרֵי
תוֹרָתְךָ בְּפִינוּ וּבְכַפּוֹת עַמְּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל
וְנִהְיָה אֲנַחְנוּ וְאַחֲרָינוּ וְאַחֲרָינוּ
וְאַחֲרָינוּ וְאַחֲרָינוּ עַמְּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל
לְשִׁמְךָ: בְּרוּךְ אַתָּה יי הַמְּלַמֵּד תוֹרָה

נְעֻמָּהוּ לִיבְעַר הָעַר דּוּ וְאֶלְקָט מִיר צוּ שְׂקִיעֵן
דְּרִי גֻמָּע נְעֻמָּהוּ שְׂמַע מִלְּאֲכִים אִינְעַר נֵאֵל
מִיָּה שְׁפִייעֵן. דְּעַר אֲנִיעַרְעַר וְאֵל מִיר מִיִּין
שְׂמַע אֹנֶן וְעַנּוּ וַיֵּאֵן. דְּעַר דְּרִימְעַר וְאֵל
מִיָּה לְעֲרֵנָה אֶסָּה לֹאם דְּעַר נְעַהֵר. אֶלְרַעַם
גֻמָּס וְאֵם צוּ מִיר נְעַהֵר. תוֹרָה וּמִצְוֹת
וּמִעֲשִׂים טוֹבִים בִּימֵי דְעַם לִיבְעַר הִיִּלְיֵעֵן
פֶּאֶמְעַר וְאֵם אִיבְעַל אִינֵן אִינֵן אִיבְעַן. אִיבְ
וְאֵל אִיֵּם קֶעֱנֵן רִינֵעֵן אֹנֶן לִיבְעַן וְיִי הוֹךְ
נְעֻמָּהוּ אִינֵן דְּאֵם דִּיִּין הִיִּלְיֵעֵן נִאֲמֵן
אֲנִיעַרְעַר. לִיבְעַר הָעַר דּוּ בִּיזָט מִיִּין פֶּאֶמְעַר
אֹנֶן אִיבְּ דִּיִּין וְיִנְדִּי קִינְד פֶּעֲרָגִיב מִיר
נִאֲמֵן אֶלְעֵ מִיִּיעֵן עֲבִירֹת אֹנֶן בִּימְעַרְעַר וְיִנְדִּי.
אֹו וְיִי אִיִּין פֶּאֶמְעַר צוּ וְיִין קִינְד. אִיבְּ הָאֵב
נְעֻמָּהוּ גֻמָּס קֶעֱנֵן דִּיר אֹנֶן קֶעֱנֵן עֲלִטְעַרְעַר
לִיִּיט. חֲטָאֵי עֵינֵי פֶּשְׁעֵי לְפָנֶיךָ: יי
צְבֹאוֹת עֲמֵנוּ מִשְׁלֵב לָנוּ אֱלֹהֵי יַעֲקֹב סֵלָה: גִּם
יי צְבֹאוֹת אֲשֶׁרִי אֲדָם בּוֹמֵס בְּךָ: גִּם יי
הוֹשִׁיעָה הַכֶּלֶה יַעֲנֵנוּ בְּיוֹם קִרְאָנוּ: גִּם אַתָּה
סִתֵּר לִי מִצַּר תַּעֲרִיגִי רַבִּי פֶּלֶט תְּסוּבְּכֵי סֵלָה:
וְעֲרָבָה לִי מִנְּחַת יְהוּדָה וִירוּשָׁלַיִם כִּימֵי עוֹלָם
וְכֻשְׁנִים קְדַמְנוּתִי: נִאֲמֵן שִׁיק מִיר צוּ דִּיִּין
הִלְף אֹנֶן דִּיִּין שְׁלוֹם דִּיִּין מְרַאֲקֵם אֹנֶן דִּיִּין
גִּנְאָדַע. הַאֲרִידִיעַר פֶּאֶמְעַר עֲרַבְאֲרַעַם
דִּיֵּה אִיבְעַר מִיר אֹנֶן אִיבְעַר טִינֵעַ פֶּאֶמְעַר
מִאֲמַע אֲמֵן סֵלָה:

בְּכֵנוּ יוֹדְעֵי שְׁמֶךָ וְלֹאֲמֵי תוֹרָתְךָ
לְעַמִּי יִשְׂרָאֵל:

בְּרוּךְ אַתָּה יי אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם אֲשֶׁר בָּחַר בְּנוּ מִכָּל
הָעַמִּים וְנָתַן לָנוּ אֶת תּוֹרָתוֹ: בְּרוּךְ אַתָּה יי נוֹתֵן הַתּוֹרָה:
וְיִדְבַּר יי אֵל מֹשֶׁה לְאֹמֶר: דְּבַר אֵל
בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֲמֹר רָהֵם:

וּבְרָכָה יי וַיִּשְׁמְרֶךָ: יֵאֵר יי פָּנָיו אֵלֶיךָ וַיַּחֲנֶךָ: וַיֵּשֶׁא יי פָּנָיו אֵלֶיךָ וַיִּשְׁמַע
קוֹל שְׁלוֹם:

וַיִּשְׁמַע אֶת שְׁמִי עַל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַאֲנִי אֲבָרְכֵם:

אלו דברים שאין להם שיעור. הפאה והבגדים והראיון וגמילות
חסדים ותלמוד תורה: אלו דברים שאדם אוכל פירותיהם בעולם הזה
והקדו בנות לעולם הבא: ואלו הן. כבוד אב ואם. וגמילות חסדים.
והשקמת בית המדרש שחרית וערבית. והתקנת אורחים ובקור חולים. והתקנת
פלה. והלכות המט. ועני תפלה. והקצאת שלום בין אדם לחבירו (ובין איש
לאשתו) ותלמוד תורה כנגד כלם:

אלהי. נשמה שנתת בי מהורה היא. אתה בראתה אתה יצרתה אתה
נפחתה בי. ואתה משמרה בקרבי. ואתה עתיד למלא ממנו ולהחיותה בי לעתיד
לבא. כל זמן שהנשמה בקרבי מודה אני לפניך יי אלהי ואלהי אבותי רבון
כל המעשים אדון כל הנשמות: ברוך אתה יי המחזיר נשמות לפגרים מתים:

אל מלך נאמן

שמע ישראל יי אלהינו יי אחד:

ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד:

ואהבה את יי אלהיך בכל לבבך ובכל נפשך ובכל
מאורך. והיו הדברים האלה אשר אנכי מצוה
היום על לבבך: ושמנתם לבניך ודברת בם בשבתך
בביתך ובדרכך ובשכבך ובקומך: וקשרתם
לאזניך ירדך והיו לטוטפות בין עיניך: וכתבתם על
מזוזות ביתך ובשעריך:

והיה אם שמוע תשמעו אל מצותי אשר אנכי מצוה
אתכם היום לאהבה את יי אלהיכם ולעבדו
בכל לבבכם ובכל נפשכם: ונתתי מטר ארצכם
בעתו יורה ומלקוש ואספת דגנה ותירושה ויצתרה:
ונתתי עשב בשדה לבהמה ואכלת ושבעת השמרו
לכם פן יפתה לבבכם וסרתם ועבדתם אלהים אחרים
והשתחיתם להם: וחרה אף יי בכם ועצר את השמים

וְלֹא יִהְיֶה מִטֹּר וְהָאֲדָמָה לֹא תִתֵּן אֶת יְבוּלָהּ וְאֲבָרֶתָם
מִהֲרָה מֵעַל הָאָרֶץ הַטּוֹבָה אֲשֶׁר יִי נֹתֵן לָכֶם וְשִׁמְתֶם
אֶת דְּבָרֵי אֱלֹהֵי עַל לְבַבְכֶם וְעַל גִּפְשֵׁכֶם וְקִשְׁרֶתָם
אוֹתָם לְאוֹת עַל יַדְכֶם וְהָיוּ לְטוֹמְפוֹת בֵּין עֵינֵיכֶם :
וְלִמְדֶתֶם אוֹתָם אֶת בְּנֵיכֶם לְדַבֵּר בָּם בְּשִׁבְתְּךָ בְּבֵיתְךָ
וּבְלֶכְתְּךָ בְּדֶרֶךְ וּבְשֹׁכְבְּךָ וּבְקוּמְךָ : וְכִתְבֶתֶם עַל
מְזוֹזוֹת בֵּיתְךָ וּבְשַׁעְרֶיךָ :

לְמַעַן יִרְבוּ יְמֵיכֶם וְיָמֵי בְנֵיכֶם עַל הָאֲדָמָה אֲשֶׁר
נָשַׁבַע יי לְאֲבוֹתֵיכֶם לָתֵת לָהֶם כִּימֵי הַשָּׁמַיִם
עַל הָאָרֶץ :

וַיֹּאמֶר יי אֶל מֹשֶׁה לֵּאמֹר : דַּבֵּר אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
וְאָמַרְתָּ אֲלֵיהֶם וַעֲשׂוּ לָהֶם צִיצִית עַל כְּנָפֵי
בְּגָדֵיהֶם לְדֹרוֹתָם וְנָתַנוּ עַל צִיצִית הַכֶּנֶף פֶּתִיל תְּכֵלֶת
וְהָיָה לָכֶם לְצִיצִית וּרְאִיתֶם אוֹתוֹ וּזְכַרְתֶּם אֶת כָּל מִצְוֹת יי
וַעֲשִׂיתֶם אוֹתָם וְלֹא תִתּוּרוּ אַחֲרֵי לְבַבְכֶם וְאַחֲרֵי עֵינֵיכֶם
אֲשֶׁר אַתֶּם זֹנִים אַחֲרֵיהֶם : לְמַעַן תִּזְכְּרוּ וַעֲשִׂיתֶם אֶת
כָּל מִצְוֹתַי וְהֵייתֶם קְדוֹשִׁים לֵאלֹהֵיכֶם : אֲנִי יי אֱלֹהֵיכֶם
אֲשֶׁר הוֹצֵאתִי אֶתְכֶם מִמִּצְרָיִם מִצִּרְיִים לְהוֹדֹת לָכֶם
לֵאלֹהִים אֲנִי יי אֱלֹהֵיכֶם אָמֵן :

הַמְלִאֲךָ הַגּוֹאֵל אוֹתִי מִכָּל רָע יְבָרֶךְ אֶת
הַנְּעָרִים וְיִקְרָא בָהֶם שְׁמִי וְשֵׁם
אֲבוֹתֵי אֲבֹרָהֶם וַיִּצְחַק וַיִּדְגּוּ לָרוֹב בְּקֶרֶב הָאָרֶץ :

אֶל אֱלֹהֵי הַרוּחָנוֹת שְׁלֵיט בְּעֲלִיּוֹנִים וּבְתַתְּמוֹנִים תֵּן בִּי כֹחַ
לְעִבּוֹדְתְּךָ וּלְיִרְאָתְךָ וּלְתוֹרַתְךָ שִׁיקוּיִם בִּי מִקְרָא שְׁכָתוֹב בְּכָל עֵת יִהְיוּ

בגדיה לבנים. ושמן על ראשה אל יחסר ואהיה בלי מוכן למבל
נפש רוח וגשמה אשר נפחת בי כרי שאחזור לעתיד למקור
שהצבת נפשי ורוחי וגשמתי משם שלא אכלם בעולם הזה
ולא אבוש לעולם הבא ולהיות מוכן ומוזמן מאותם הנוחלים
לחיות בנועם יי ולבקר בהיכלו בלו אומר כבוד אמן :

אדון עולם אשר מלך. במרם כל יציר נברא : לעת נעשה בחפצו . כל אני
מלך שמו נקרא : ואחרי כבלות הכל . לבדו ימלוך נורא : והוא היה . והוא
הנה . והוא יהיה בהפארה : והוא אחד ואין שני . להמשיך לו להחבירה :
כלי ראשית בלי תכלית . ולו העז והמשרה : והוא אלי וחי גואלי . וצור חבלי
בעת צרה : והוא נמי ומנוס לי . מנת כוסי ביום אקרא : בידו אפקיד רוחי
בעת אישן ואעירה : ועם רוחי גותי . יי לי ולא אירא :

הנהגות ישרות לסעודה

די הפלה ואל סמן ואנען איינער סען וואסס יוד :

אמה דו ביזט גאט דער הער דער רא שפיטז אונ שרעדרט אונ נעמינס מיט
דיינע גנאד אן אלע בעשעפעניש פון גרוס ביז קליין דו ביזט דער וואס גיבט מילדקייט
ברוט אן זיינע פרומען . דו ביזט דער רא געדענקט צו אייביג זיין בינד . דו ביזט דער
וואס אלע צו איהם האפען אונ גיבט זיי צו עסען איהרע צייט . דו עפענסט דיינע הענר
אונ שפיטז אלץ וואס רא לעבט . דו ביזט דער רא גיבט שפיטז צו די הונגעריגע אונ צו
אלע בעשעפעניש דען דיינע גענאד זענען צו אייביג :

ובכן נון לאו עס בעוויליגט פון דיר זיין . דו גאט מיין הער אונ הער פון מייער
עלשעקען . (הנה הנה ויהי) אייביגער גאט דאס מיר קינדער פון נאכדעם יצחק אינ
ישראל די וואס האפען שפעטס צו דיינע הייליג אונ האפען צו דיין גענאד . וואי די אנגען
פון איין קעגנט צו די האנד זיינעם הערען אונ וואי אויגען אייגער דענסט צו די האנד
איהרער הערשאפט און זענען אונזערע אויגען צו דיר ביז דו וואלט אונ ליידעליגען דאס
איה אונ מיין הונגעריג אונ אלע דיין פאלק ישראל זאלען זיין אין דעם פלץ פון רחמים
אונ אין פלץ פון חן אונ חסד . אונ דאס דו וואלט אונ געקען אינזער שפיטז פילע פאלק האבען
דאס עס ואל אויג גיט פעהלען אין שפיטז אונ אין קליידונג אונ לאז אין אונז סתם ווערען
דיין ברכה דאס אלץ וואי זיין צו זעפונג אונ צו ברכה אונ צו לעבען אויף דער שפע
ברכה והצלחה אויס דיינער מילדע האנד גיט דורך גיט בעדערפונג איין מעגשענס נאב
לאז אונ סתם ווערען דער פסוק איה האב גיט געווען איין פאלקאנענס צדיק אינ
זיינע קינדער ווען ברויט אמן סלה :

אויף שרייבען אונזערע חכמים זיל ער דעם סתם פלייסיג נארט פאר ווארט נאנט
אויף בעשעקט איהם השי' זיינע סוגות און ער איז ער ווערט בעשעקט פון דעם גידיג

נוייל דרינען שטעקט, (נס כי אֵלֶךְ כְּנִיָּא צְלָמֹת לֹא אִירָא רַע) דאס איז טייטש ווען איר זאל שוין געהן אין דעם גיהנום דאס הייסט צלמות אוי פערקט איר מיר נישט פאר ביינען (כי אִתָּה עֲמָדִי) דען דו גאט כייט מיט מיר ובפרט דעם סומור האט דוד הכהן ע"ה געזאגט ווי ער איז געווען אין וואלד (קדרת) אונ האט נישט געהאט צו עסען אונ צו טרונקען דאס ווין נשקה איז איהם באלד אויסגעגאנגען האט גאט איהם געגעבען איין געשמאק פון עוה"ב האט עס איהם געענטיגט האט ער דרוף דעם סומור געמאכט וועגען די גרויסע פערווערונג וואס ער האט אן גאט:

מען זאל זעהר גוהר ווין דאס מען זאל ויך רעכט וואשען צום עסען אונערע חכמים שרייבען ווער עס וואשט ויך נישט צום עסען ווערט פארארטיקט אונ ווי געבען אונז איין סימן על נטילת ידים מאכען די ערשטע אותיות ענ"י. אבער ווער עס וואשט ויך וויינט הענד מיט פיעל וואסער דעם ניקט הקב"ה פיעל גומס:

מטעמי יצחק!

ענגי נטילת ידים.

(אינהאלט פון נטילת ידים הענר וואשען).

א) טעם וואס „על נטילת ידים“ מאכט מען נאך'ן וואשען, זאגאר ביי אלע מצות מאכט מען דאך די ברכה פאר'ן טהון די מצוה, ווייל עס קען דאך א מאל טרעפען אז די הענד זענען נישט ריי, און קען פרייער די ברכה נישט מאכען. דארום האט מען מסמן געווען מען זאל שטענדיג מאכען נאכדעם (טור).

ב) נאך א טעם איז, ווייל די ברכה מאכט מען דאך פאר'ן אבווישען די הענד. הייסט עס ריכטיג פאר'ן טהון די מצוה, ווי רבי אברהם זאגט (סוטה ד): ווער עס עסט און ווישט נישט אב די נאשע הענד איז ווי ער וואלט געשען קטל (אונגריגע) ברויט. וואן בשעת מען וואשט ויך זאל מען זאגען: „רבון כל העולמים מלא ידי סברכותיך“ (העדר פון אלע וועלטען גיב מיר ופולע הענד פון דייע ברכות) דען אזוי ווערד דערצעהלט: רבי שבעון בן יוחאי האט געמראפען רבי אליעזר'ן ער וואשט נישט די הענד (מיט א סך וואסער) האט ער אויף איהם געבעטען און געזאגט: העדר פון אלע וועלטען גיב איהם פולע הענד פון דייע ברכות, איז ער פון דעם טאג אן בייך געווארען (מעבר יבוק שפתי רגנות פ' י"ט).

ג) טעם וואס די חכמים האבען בשער געווען אז א הפסק צווישען וואשען ויך און „המוציא“ מאכען איז אזוי לאנג ווי עס דויערט אפגעקוקן צוויי און צוואנציג איילען, ווייל די גמרא זאגט: „גלייך ווי מען וואשט ויך דארף מען מאכען „המוציא“ און גלייך ווי מען לעהנט ויך אן אויפ'ן חרדן דארף מען איהם באלד שטעקען“. די ביינע נאכען שטענען אייגע געבען די אנדערע ווי צו פערגלייכען, אין ביי דעם חרדן פון א „מצורע“ האט דאך געמוזט דויערען פון די צייט וואס ער האט ויך אפגעלעהנט אויפ'ן חרדן ביי מען האט איהם געשאקען אזוי לאנג ווי עס דויערט געהן צוויי און צוואנציג איילען. דען דער מצורע האט ויך דאך געמוזט אפגעהען אויפ'ן חרדן פאר'ן טויער פון „נקמור“, ווייל ער האט נישט געטארט אריינגעהן אין די מצוה, און פון דארט צום סוף, וואו מען האט געדארפט פיהרען דעם גרדן איז געווען צוויי און צוואנציג איילען (פ"א, פ"ז). מחצית השקל.

(ה) טעם וואס צו ברויט דארף מען ויך וואשען, איז ווייל די הענד זענען שטענדיג ווי שני לטומאה (ווי דאס וואס ריהרט זיך און דעם וואס האט זיך אנגעריהרט און א טאט נאך) אין אזוי ווי מיר געפינען ביי "תרומה" אז וי ריהרט זיך און א שני לטומאה אין דעם אויך אונגעוואשענע הענד ווערט זי פסול, האבען די חכמים דאס זעלבע מחשבה געווען ויך צו וואשען אויף "חולין" (אלגעמיינע ברויט) אויך.

(ה) טעם וואס די "המוציא" מאכט מען אויף די ניט פון ברוט וואס האט זיך פריהער גענומען באקען, ווייל ער פירט ברכה ליעגט אין די ערשט געבאקענע מעהר דער כח פון יצר הרע, דארום דארף מען עס מבטל ניין, גענייטיגען דעם כח אין הייליגען מיט די ברכה (יערות דבש חיש).

(ו) טעם וואס "המוציא" האט מען מתקן געווען צו מאכען מיט א, האט (נישט מוציא. נאר "המוציא") וואס האט די בעדייטונג פון שפעטער אויך, ד.ה. אין די צוקונפט וועט ער אויך ארוםגעבען ברוט פון דער ערד, און ביי "בזרא פרי האדמה" נאנט מען נישט הכנא. נאר "בזרא". אהן א.ה. ווייל די חכמים האבען געזאגט אז. "אין כשיש צייט וועט די ערד ארויסגעבען פארמינע געבעקס". און דעריבער טאקע זאגען מיר אין "המוציא" אויך דאס ווארט "לחם" נישט דין, נאנאר אראפגעהענגדיג פון פערד איז עס דאך היינט נאר הבואה נישט קיין ברויט, ווייל דאס געהט אויף שפעטער (עטרת וקנים).

(ז) טעם וואס אויף א מצוה, ווי קדוש מאכען, קען מוציא ניין אנדערע אפילו דער וואס האט שוין אלץ יוצא געווען מיט קדוש, אונז ביים עפען קען איינער נישט מוציא ניין אנדערע מיט "המוציא" אנדער אנדערע ברכות סיידען נאר אז ער עסט אלץ, ווייל מצות זענען אלע יודען מחויב קנזה צו זיין אויך דעם אנדערען מיט א מצוה. איבער דעם איז נאנאר האט שוין אלץ פיר זיך יוצא געווען האט ער נאר אבער פארן אנדערען נישט יוצא געווען, אבער עפען איז דאך נישט קיין חויב ער זאל זי מצוה ניין מיט עפען, נאר אז מען עסט דארף מען מאכען א ברכה (לבוש קס"ז).

(ח) טעם וואס די וועלט איז נישט נוקר ביי געדע הייליגע נאך מבדד צו זיין פריהער דעם כהן, ווייל מיר זענען היינט נישט קלאר אין יחוס פון די כהנים "מ"א ר"א סק"ד).

(ט) טעם וואס אויף די פינף מינים: גפן, האנה, רימון, נות און הקרה (וויין פינג, גראנאטעפעל, איילבעער און מיימלע) מאכט מען נאכהער "על המיתה" די ברכה וואס ענטהאלט אין קורצען די דריי ברכות פון בענטשען. כדי אפגעגעבען כבוד אונזער הייליגע לאנד וואס איז מיט די פרוכטען געריקטע געוועזען (מ"ז ר"ח, תולעת ועקב).

מען זאל זעהן פאר דעם וואשען עס זאל אלץ זיין אויף דעם מיש וואס מען ברויט צו דער המוציא דהיינו ברויט אונז זאלץ און איין מעסער כדי ער זאל נישט געדארפען מפסיק צו זיין צווישען די ברכה נטיילת ידים און צווישען ברכת המוציא. און צום וואשען זאל ער דאס בליי מיט וואסער געמען אין זיין רעכטע האנד און זאל עס געבען אין זיין לינקע האנד. און דער נאך זאל ער די הענד וואשען. און איידער ער טרוקענט זיך אפ זאל ער די הענד צו אנאנדער האלפען גלייך אלס איינער ווייל וואס מבדד זיין פון זיין חבר און זאל זאגען דאס:

עֲשֹׂאוּ יְדֵיכֶם קֹדֶשׁ וּבְרַכּוּ אֶת יי: וְאֵשָׂא כַּפֵּי אֶל
מִצּוֹתֶיהָ אֲשֶׁר אֶתְּחַבְּתִּי וְאִשְׁיַחָהּ בְּחֻקֶּיהָ:

בְּרוּךְ אַתָּה יי אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ בְּמִצּוֹתָיו וְצִוָּנוּ
עַל גְּמִילַת יָדִים:

מִזְמוֹר לְדָוִד יי רוּעִי לֹא אֲחַסֵּר: בְּנֹאֹת דָּשָׂא יִרְבִּיצֵנִי עַל מִי
מְנוּחֹת יִנְהַלֵּנִי: נַפְשִׁי יִשׁוּבָב יִנְחֵנִי בְּמַעְגְלֵי צֶדֶק לִמְעַן
שְׁמוֹ: גַּם כִּי אֶלֶף בְּגִיָּא צִלְמוֹת לֹא אֵירָא רַע כִּי אַתָּה עֲמָדִי
שְׁבֵטְךָ וּמִשְׁעֲנֵתְךָ הֵמָּה יִנְחַמֵּנִי: תַּעֲרוֹךְ לִפְנֵי שִׁלְחֹן נֹגֵד צוּרֶיךָ
דִּשְׁגֵת בַּשֶּׁמֶן רֹאשִׁי כּוֹסֵי רוּיָה: אֵךְ טוֹב וְחֹסֵד יִרְדְּפוּנִי כָּל יְמֵי
חַיִּי וְשִׁבְתִּי בְּבֵית יי לְאֹרֶךְ יָמִים:

מקור—המנהגים

עניני בציעת הפת.

א.

טעם וואס מען דארף איינשטונקען די המוציא אין וואלץ, טייט דער טיש איז גלייך
צו א מוסקס און דאס עפען איז ווי א קרנן אין עס שטעהט אין פסוק, "על כל דרכיך
פקרוב מלח" (אויף יעדען דרכן וואסו אפגעקען וואלץ). און דאס איז גיין, טייט דעם
קענש פון פונקטיות "רמ"א קס"ו), און מען איז ווי נהג איינשטונקען די המוציא
דריי מאל אין וואלץ טייט דער שם הוי"ה וואס אין די ברכה פערטעפט: כיו, און דריי
מאל כיו פערטעפט ווי די צאהל פון די אותיות וואס אין דאס ווארט "מלח". און אין
דעם איז געהאלטען א גרויסער סוד. און מען דארף לאזען די וואלץ אויפ'ן טיש ביי
נאכ'ן פערטעפט (קצור ש"ח). און דער כל בו וואגט: ס'איז איינגעפירט ביי כל ישראל
נישט צו געבען קיין ברכה חיה אין א עוף, אויך א נישט-ידען. פון די שטעלע ברויט
וואס אן איהר האט זיך אנגעפירט דער פערטע וואס איבער איהם האט מען געמאכט
המוציא (ועה ביי קס"ו, מחצית השקל).

דער נאך טאכט מען דא ברכה:

בְּרוּךְ אַתָּה יי אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם הַמוֹצִיא לָהֶם מִן הָאָרֶץ:

אונזערע חכמים האבען געשריבען דריי זאכען די דער לענגערע דען
מענטש זיינע טעג. איינס איז פון די דריי זאכען ווער דא לאנג
זיצט ביי זיין טיש. איז דער מעג פדי עס זאל קומען ארוםע לייט און דאס
ער זיי אויך פון זיין עפען געבען. דאס זעלביגע איז איין גרויסע מצוה.

נאר קען כוז נזקד זיין ווען קען גיבט זי צו ערמאנען זי דאס זיי ויך אויך
זאנען די הענד וואשען אין ברכות מאכען צום עסען:

סדר ברכת המזון.

אין דער וואקען זאגט קען דאס:

על נהרות בבל שם ישבנו גם
בכיננו בזכרנו את ציון: על
ערכים בתוכה תלינו פנורותינו:
כי שם שאלנו שובנו דברי שיר
ותוללנו שמחה שירו לנו משיר
ציון: איך נשיר את שיר זי על
אדמת נכר: אם אשפחד
ירושלים תשפח ימיני: תדבק
לשוני להכי אם לא אזכרכי אם
לא אעלה את ירושלים על
ראש שמחתי: זכור זי לבני
אדום את יום ירושלים האומרים

ר"ח שקת וויט זאגט קען דאס:
שיר המעלות בשוב זי את
שיבת ציון הינו כחולמים:
אז ימלא שחוק פינו ולשוננו
רנה: אז יאמרו בגוים הגדיל זי
לעשות עם אלה: הגדיל זי
לעשות עמנו הינו שמחים:
שובה זי את שביתנו באפיקים
בנגב: הזרעים בדמעה ברנה
יקצורו: הלוח ילד ובכח נושא
משך הזרע בא יבא ברנה
נושא אלמותיו:

ערו ערו עד היסוד בה: בת בבל השדודה אשרי שישלם לך
את גמולך שנמלת לנו: אשרי שיאחז וגפץ את עוללך אל הסלע:

מים חיים.

פנשה נדא כהאר"י הקדוש וי"ע ועכ"י.

עם האם אקאר געטראפען א תלמיד פון הכב ר' משה קורדווייז. איז געקומען צום
ר"י הקדוש דער ר"י הקדוש האט איהם צו גענומען מיט א פרייליך פנים. אונג האט איהם
געבעטען ער זאל ביי איהם עסען. ווען זיי האבען געגעסען האט דער ר"י הקדוש געזעהן
אז ער עסט גוט ווי א געוונסטער קעגש נאר ווי א שוואכער אונג ער האט שטערצען אויף
אין אקר (גלעד). דער ר"י ז"ל האט איהם געפגעגט פאר וואס ער עסט גוט. האט דער
תלמיד געזאגט דער אקסיל פון די רעכטע פאנד איז איהם קראנק אונג ער האט פון דעם
אקסיל גרויסע יסורים שוין פון עטליכע וואקען. דער ר"י ז"ל האט אויף איהם א קוק
געזעהן האט ער געזאגט צו איהם די יסורים זענען דיר געקומען טייל דו האסט געזעעט
פאר דעם בעשענע נאכדעם ווי דו האסט געטראפען די הענד מיט סאס אקרוגים. האט דער

תלמיד געזאגט עס איז אמת נאך מיט אחרונים פאר דעם בענטשען לערען איהן משיגות ווייל מען דארף לערנען תורה ווען מען עסט. האט דער ר"י ז"ל צו איהם געזאגט מען דארף לערנען תורה אין עסען פאר מיט אחרונים. אבער צווישען מיט אחרונים און בענטשען טאר מען נאר נישט לערנען אפילו איין ווארט תורה אויף נישט. און ווייל די גמרא זאגט חכמה לומילה ברכה באלד נאך וואשען די הענט מיט מיט אחרונים זאל מען בענטשען און דו האסט נישט אזוי געטהון איז ביי דיר געווארען פון ווארט חכמה (באלד) בכה (אין אקסיל) דריבעד האסטו יסורים פון דעם אקסיל. דער תלמיד האט באלד געטהון תשובה און האט גענומען אויף זיך ער זאל נישט מעהר לערנען צווישען מיט אחרונים און בענטשען איז ער באלד געווען געווארען פון דעם גענען מיר זעהן סתם דאך תורה פאר מען נישט לערנען נאך מיט אחרונים אז מען רעד פראסט בייד נאך מיט אחרונים איז געווען אנדערע עבירה צו געשטראפט ווערען. און דער מענטש וואס בענטשט מיט כונה וועט ער ווכה זיין צו הערען ווי דוד המלך ע"ה וועט בענטשען ווען משים וועט קוסען נאך די סעודה וואס הקב"ה וועט מאכען פאר די צדיקים:

פאר דעם בענטשען זאל מען די הענט וואשען און מאכט גיין ברכה און דאס נעלבע וואשען הייסט מיט אחרונים און כוון דוקא איבער איין פלי וואשען אבער נישט אויף בלויסק ער. אבער ווען די שמועס געפלאסטערט אדער געברעכערט איז קאן מען זיך וואהל וואשען נאר מען דארף נישט דאריבער געהן. און זאגט ביי דעם וואשען:

זה חלק אדם רשע מאלהים ונהלת אמרו מאל:

חכמה נאך דעם האנד וואשען צו מיט אחרונים זאל מען בענטשען און נישט פיער וויסען:

עס איז איין מצוה דאס מען זאל הויך בענטשען ווען מען שוין נישט מווקן בענטש מאכט דאס זיין געוונד זאלען מיט בענטשען און אסאך זאגען אויף די ברכות און אזוי זענען היתקין:

ווער דא וויל רעכט יוצא זיין זאל אינווענדיג בענטשען ווארט ביי ווארט און נישט געשווינד דאס מען השיית רעכט דאנקען און לויבען זאל אום זיין טובה די ער דעם פון אדם געגעבען האט זיין שפיו:

ווען מען איינעם מווקן גיבט צו בענטשען און ער עסט דאס פוס של ברכה המון אין די הענט זאל ער ריעזען פסוק זאגען:

בום ישועות אשה ובשם יי אקרא:

אידער מען בענטשט עס מאג איינער אליין בענטשען אדער מיט מווקן זאל ער דאס זאגען מיט כוונה:

אברכה את ה' בכל עת תמיד תהלתי בפי: סוף דבר הכל נשמע את האלהים ירא ואת מצותיו שמור כי זה כל האדם: תהלת יי ידבר פי ויברך כל בשר שם קדשו לעולם ועד: ונחננו נברך יה משה ועד עולם הללויה: נדבר אלי זה השלחן אשר לפני יי:

לשם יחוד קודשא בריך הוא ושכינתיה על ידי ההוא סמיר ונעלם בשם כל ישראל: ה' מוכן ומזמן לקיים מצות עשה של ברכת המזון

כמו שנאמר ואכלת ושבעת וברכת את יי אלהיך על הארץ המזקה
אשר נתן לך:

מן כען ויל סווסן בענטשען זאגס כען/אוי:
ברותי מיר וועלען בענטשען:

וא ענטשען איהם די דא אן פיש ויסצען:
יהי שם יי מבורך מעתה ועד עולם:

דער נאך נעכט כען אזוי רשות דהיינו ווען מען איבער ווין פאסערס פיש ויצט זאגס כען אזוי:
ברשות אבא מורי בעל הבית וברותי וברך שאכלנו משלו:

דא ענטשען איהם די דא אן פיש ויסצען:
ברוך שאכלנו משלו וברכות דיינו:

ווען ווין גלסער פאסער אויך אן פיש ויצט ווא זאגס כען אזוי:
ברשות אבא מורי בעל הבית. ואבא מורי וקני וברותי:

ווען רבנים אן פיש ויסצען נעכט כען אויך רשות פון וויא און זאגס:
ברשות אבא מורי בעל הבית. ואבא מורי וקני. וקנינו וברכות דיינו:

ווען סגנו אן פיש אים דהיינו צעהן לייסע זאגס כען דאס נאך רשות:
וברך לאלהינו שאכלנו משלו:

אין די וואס אן פיש ויסצען ענטשען:
ברוך אלהינו שאכלנו משלו וברכות דיינו:

און דער וואס סווסן בענטשט זאגס אויך:
ברוך אלהינו שאכלנו משלו וברכות דיינו:

ווען מען אן סווסן אין אן סגנו בענטשט הייבט מען אן ברך וצח:
ברוך הוא וברוך שמו:

ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם

הזן את העולם כלו במזבו

בחן בחדר וברחמים הוא נותן

לחם לכל בשר כי לעולם חסדו.

ובמזבו הגדול תמיד לא חסר לנו

פירוש ע"מ

קריד געלויבט ביסמו גאט אונזער גאט דער מלך פון דער וועלט הן וואס שפייזט די
נאנצע וועלט מיט ווין גוטקייט און מיט לעבשאפט מיט גענאד אין מיט דערבארימקייט
ווא ער גיט ברויט צו אלע קעשעפעניש דען ווין חסד איז ביי אים וואס וואס און מיט ווין

וְאֵל יִחְסֹר לָנוּ מְזוֹן לְעוֹלָם וָעֶד:
 בְּעֲבוּר שְׁמוֹ הַגָּדוֹל כִּי הוּא אֵל זָן
 וּמַפְרִינֵם לִכְלָ וּמַטִּיב לְכָל וּמַכִּין
 מְזוֹן לְכָל בְּרִיּוֹתָיו אֲשֶׁר בָּרָא:
 כְּאִמּוֹד פּוֹתַח אֶת יָדָהּ וּמִשְׁבִּיעַ
 לְכָל חַי רִצּוֹן: בְּרוּךְ אַתָּה יי הוֹן
 אֶת הַכֹּל:

גוֹדֵה לָךְ יי אֱלֹהֵינוּ עַל שֶׁהִנְחַלְתָּ לְאַבּוֹתֵינוּ
 אֶרֶץ חֲמֻדָּה טוֹבָה וְרַחֲבָה וְעַל
 שֶׁהוֹצֵאתָנוּ יי אֱלֹהֵינוּ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם וּפְדִיתָנוּ
 מִבֵּית עַבָדִים וְעַל בְּרִיתְךָ שְׁחַתְמָת בְּבִשְׁרָנוּ
 וְעַל תּוֹרָתְךָ שֶׁלְמַדְתָּנוּ וְעַל חֻקֶּיךָ שֶׁהוֹדַעְתָּנוּ

פירוש ע"ט

גוֹדֵם נִטְקִיִּים הָאֵם אֵלֶּע צִיִּים גִּיט גַּעפֿעהֶלֶט אונזער בעדערפֿיגיש גַּעטען סיר דיר גאט
 הַיִּינֵם אויף עֵם זֶל אונז גִּיט גַּעמִינְעֶרְט נִטְקֶען גִּיין שפֿייו צו אייביגע צִיִּים פֿון נִטְקֶען בִּיין
 גַּעאכפֿערטען גאטען יִ דֶּען עַר אִיז אַ גאט וואס עַר שפֿייוֹם אונ דערנערט אונ טהומ
 באגִיטען צו אֵלֶּע אונ בִּרִיִּים אָן שפֿייו צו אֵלֶּע וִינֶע גַּעשעפֿעניש וואס עַר הָאֵם גַּעשאַפֿען
 בִּיד גַּעלויבט בִּיסמו גאט וואס שפֿייוֹם אֵלֶּע:

יִדֵּה סיר דאָנקען דיר גאט אונזער גאט אויף דַּעם וואס דו האָסט גַּעמאַכט אַרְבֶּען
 צו אונזערע עֶלְטערן דאָס גִּלְסִיגֶע אונ דאָס בִּרִיִּשֶׁע לֵאנֵד אויף דאָנקען סיר דיר גאט
 וואס דו האָסט אונז אויס גַּעצוֹיִגֶען פֿון מִצְרַיִם אונ האָסט אונז גַּעלִיִּיט פֿון דַּעם הוּי
 וואס סיר גַּענֶען דאָרט גַּענֶען גַּענֶעקט אונ אויף דַּעם בִּרִיח פֿון מִלְּחָה וואס דו האָסט גַּעחֶקֶט

ועל חיים חן וחסד שחוננתנו ועל אכילת מזון
שאתה זן ומפרנס אותנו תמיד בכל יום ובכל
עת ובכל שעה:

חנוכה או פורים ואם מען דא על הנסים:

על הנסים ועל הפורקן ועל הגבורות ועל התשועות
ועל המלחמות שעשית לאבותינו בימים ההם
בזמן הזה:

אום חנוכה ואם מען דאם:

אום פורים ואם מען דאם:

בימי מתתיהו בן יוחנן פתן גדול
תשמונאי ובניו כשעמדה
מלכות יון הרשעה על עמך ישראל
להשפיהם תורתך. ולהעבירם מחוקי
רצונך ואתה ברחמך הרבים עמדת
להם בעת צרתם רבת את ריבם דנת
את דינם נקמת את נקמתם מסרת
גבורים ביד חלשים ורבים ביד מעטים
וטמאים ביד טהורים. ורשעים ביד
צדיקים וזרים ביד עוסקי תורתך:
ולך עשית שם גדול וקדוש בעולמך
ולעמך ישראל עשית תשועה גדולה
ופורקן כחיים הזה ואחר כך באו
בניך לדביר ביתך ופנו את היכלך
וטהרו את מקדשך והדליקו גרות
בחדרות קדשך וקבעו שמונת ימי

חנוכה אלו להודות ולהלל לשמך הגדול:

פירוש ע"ט

אין אינקער לייב און אויף דיין תורה וואס דו האסט אונז געמאכט לעהנען און אויף
דיינע חקים וואס דו האסט אונז געלאזט וויסען ועל חיים אינ אויף דעם לעפען
לייטעליכייט און גאד וואס דו האסט אונז געלייטעליגט און אויף דעם עסען שפייז וואס
דו שפייזט און דערנערסט אונז אייביג איסליכען שאט און אקע צייט און אקע שעה:

וְעַל הַכֹּל יי אֱלֹהֵינוּ אֲנַחְנוּ מוֹדִים לָךְ וּמְבָרְכִים
אוֹתָךְ יִתְבָּרַךְ שְׁמֶךָ בְּפִי כָל חַי תָּמִיד
לְעוֹלָם וָעֶד: כְּכָתוּב וְאָכַלְתָּ וּשְׂבַעְתָּ וּבִרְכָתָהּ
אֵת יי אֱלֹהֶיךָ עַל הָאָרֶץ הַטּוֹבָה אֲשֶׁר נָתַן
לָךְ: בָּרוּךְ אַתָּה יי עַד הָאָרֶץ וְעַל הַמְּזוֹן:

רַחֵם נָא יי אֱלֹהֵינוּ עַל יִשְׂרָאֵל עַמֶּךָ וְעַל יְרוּשָׁלַם
עִירָךְ וְעַל צִיּוֹן מִשְׁכַּן כְּבוֹדְךָ וְעַל מַלְכוּת בֵּית
דָּוִד מְשִׁיחֶךָ וְעַל הַבַּיִת הַגָּדוֹל וְהַקְדוֹשׁ שֶׁנִּקְרָא
שְׁמֶךָ עָלָיו: אֱלֹהֵינוּ אֲבִינוּ רַעֲנוּ וּזְנוּנוּ פְּרֻסָּנוּ וּכְלָפְלָנוּ
וְהַרְוִיחֵנוּ וְהַרְוֵחַ לָנוּ יי אֱלֹהֵינוּ מְהֵרָה מִכָּל צָרוֹתֵינוּ. וְנָא
אֵל תַּצְרִיכֵנוּ יי אֱלֹהֵינוּ לֹא לִידֵי מַתָּנָה בְּשֶׁר וָדָם וְלֹא
לִידֵי הַלּוֹאָתָם כִּי אִם לִידֵי הַמְּלָאָה הַפְּתוּחָה הַקְדוּשָׁה

דברי חכמים

פירוש ע"פ

וְנָא אֵל תַּצְרִיכֵנוּ כִּי לֹא לִידֵי מַתָּנָה בְּשֶׁר וָדָם אִין
קָשָׁה מִיר וְעַתָּה עָם גִּבּוֹם מַעֲשֵׂינִי אֲרִיבֶנּוּ קִנְיָנוּ אֲרוּסִים
מִעַן וְאֵל יִי נָאֵר קָפִים נְעִבִין אֲנִיכָה וְיוֹא אֲנוּי וְאִנֵּם עַר
וְאֵל תַּצְרִיכֵנוּ לִידֵי מַתָּנָה בְּשֶׁר וָדָם נָאֵר בִּי אֲדָקָה
אִין רִי כִצוֹחַ מִעַן וְאֵל נְעִבִין בְּתַשׁוּעָה חֵן מִעַן וְאֵל וְיוֹסֵעַן
אִין מִעַן גִּבּוֹם גִּבּוֹם וְיִנֵּם הַשִּׁיר הֵם רַעַם עוֹשֶׁר נָאֵר נְעִבִין
צוּ בְּתַהֲלִישֵׁן דְּרַעַם אֲרִיבֵינָם חֶלֶק אִין אֲלֵסִים גִּבּוֹם נָאֵר
הַשִּׁיר. עָם אִין אֲבֵדֵר דָּא מַעֲשֵׂינִי שֶׁנֶּדְרִין וְיָד אִין אֲלֵסִים
אִין וְיִיעֵר דְּאֲדוּרָךְ גִּבּוֹם יִי גִבּוֹם מִדְּנֵצַם אִין דְּרִי אֲרִיבֵינָם
הֵם דְּעַר מִן מַתָּנָה נִקְשֵׁר רַעַם כֵּס דְּרִי אֲרִיבֵינָם וְאֵל תַּצְרִיכֵנוּ
לִידֵי מַתָּנָה בְּשֶׁר וָדָם אִין וְאֵל גִּבּוֹם דְּרִיבִין צוּ נְעִבִין צִדְקָה
מִן אֲדִיבֵנִי מַעֲשֵׂינִי וְיִי רִי מַתָּנָה אִין מַתָּנָה בְּשֶׁר וָדָם
וְיִי מִינֵנִי אִין וְיִי נְעִבִין וְיִיעֵר. נָאֵר וְאִיִּסֵּם מִיר בְּתַהֲלִישֵׁן
אֲדָקָה מִן אֲלֵבִיךָ יִיעֵר וְיִי וְיִיִּסֵּם אִין צִדְקָה וְיִיִּסֵּם
וְיִיִּסֵּם גִּבּוֹם אִין אֲלֵסִים דְּרַעַם אֲרִיבֵינָם שֶׁנֶּדְרִין

וְעַל הַכֹּל אִין אוֹיֵף דְּעָם אֲלֵסִים נָאֵר אֲוִנֵּר
נָאֵר דְּאֲנִקֵּן מִיר דִּיר אִין לְוִיבֵעַן דִּיר דִּיר
נָאֵקֵן אִין גְּעוֹלִיבִים אִין מוֹיֵר מִן אֲלֵע
בְּעִשְׁעִינִישׁ אֲלֵע צִיִּים צוּ אֲיִבִיג אֲנוּי וְיִי עָם
שְׁמִיִּים אִין דְּעַר תּוֹרָה נְעִשְׂרִיבֵעַן וְאֲכַלְתָּ אִין
דוּ וְעִסְטָם עִסְטָן אִין וְעִסְטָם וְיִין נָאֵר וְאֲלֵסִים
לְוִיבֵעַן דִּירִין נָאֵר פֶּאֶר דְּעָם גּוֹשְׁעַן לֵאמֹר
וְאִם עַר הָאֵם דִּיר נְעִנְעֵקֵעַן דִּיר גְּעוֹלִיבִים
כִּיסְטָם נָאֵר מִן דְּעָם לֵאמֹר אִין מִן דְּעָם שְׁפִירִין:
רַחֵם נָא מִיר בְּעִסְטָן דִּיר נָאֵר אֲוִנֵּר נָאֵר
נָאֵקֵם דִּיר מִרְסֵם וְיִין אֲיִבֵּר דִּירִין פֶּאֶלֶק
יִשְׂרָאֵל אִין אֲיִבֵּר דִּירִין שְׁטָאִם יְרוּשָׁלַם אִין
אִין צִיּוֹן וְיִי דִירִין שְׁכִינָה הָאֵם גְּעוֹהֵקִים אִין

אִין דְּעָם גְּעִאָבֵעַרְטֵקֵעַן אִין רִיבִלִיגֵעַן הָאִין
אֲלֵבִישׁ אֲוִנֵּר נָאֵר אֲוִנֵּר פֶּאֶמֶר אֲוִנֵּר שְׁפִירֵעַר פֶּרִיִּישׁ יִי אִין סְפֶרֶסֶם אִין גִּבּוֹם אִין
אֲוִנֵּר בְּאֲדֵרְפֵעַנִישׁ אִין מִאָךְ אִין פֶּרִיִּילִיךְ אִין מִיר בְּעִשְׁטָן דִּיר נָאֵר וְאִיִּסֵּם אִין
קְעִלְשֵׁן מִן אֲלֵע צָרוֹת וְיִי אִין אִין קְעַם דִּיר נָאֵקֵסִים אִין גִּבּוֹם מִן אֲלֵבִישׁ פֶּרִיִּישׁ
וְאִם אֲוִנֵּר נָאֵר גִּבּוֹם צוּ דִּי נָאֵר מִן אֲשִׁעֲשֵׁן אִין גִּבּוֹם צוּ וְיִיעֵר לִידֵיִנִי נָאֵר צוּ דִּירִין

בְּרוּךְ אַתָּה יי אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם הָאֵל אֲבִינוּ מִלְכֵנו
אֲדִירָנוּ בּוֹרְאָנוּ גּוֹאֲלָנוּ יוֹצֵרָנוּ קְדוֹשֵׁנוּ קְדוֹשׁ
יַעֲקֹב רוֹעֵנוּ רוֹעֵה יִשְׂרָאֵל הַמֶּלֶךְ הַטּוֹב וְהַמְּטִיב לְכָל
שֶׁבָבָל יוֹם וַיּוֹם הוּא הַמְּטִיב. הוּא מְטִיב. הוּא יִמְטִיב לָנוּ.
הוּא גִמְלָנוּ. הוּא גּוֹמְלָנוּ. הוּא יִגְמֹלָנוּ לְעַד לְחַן וּלְחֶסֶד
וּלְרַחֲמִים וּלְרוּחַ הַצֶּלֶה וְהַצִּלָּה בְּרָכָה וַיִּשְׁוֹעַה נַחֲמָה
פְּרִנְסָה וּבְלִפְלָה וּרְחִמִים וְחַיִּים וְשָׁלוֹם וְכָל טוֹב וּמִכָּר
טוֹב לְעוֹלָם אֵל יִתְחַרְנוּ: הִרְחֵמֶן הוּא יִמְלֹךְ עָלֵינוּ לְעוֹלָם
וָעֶד: הִרְחֵמֶן הוּא יִתְבָּרֵךְ בְּשֵׁמִים וּבְאָרֶץ: הִרְחֵמֶן הוּא
יִשְׁתַּבַּח לְדוֹר דּוֹרִים וַיִּתְפָּאֵר בָּנוּ לְעַד וּלְנֶצַח נִצְחִים
וַיִּתְהַדָּר בָּנוּ לְעַד וּלְעוֹלָמֵי עוֹלָמִים: הִרְחֵמֶן הוּא יִפְרֹנְסֵנוּ
בְּכָבוֹד: הִרְחֵמֶן הוּא יִשְׁבּוֹר עָלֵנוּ מֵעַל צִוְּאֵרָנוּ וְהוּא
יִזְלִיכֵנוּ קוֹמָמִיּוֹת לְאַרְצֵנוּ: הִרְחֵמֶן הוּא יִשְׁלַח לָנוּ בְּרָכָה
מְרִבָּה בְּבֵית הַזֶּה וְעַל שְׂלֵחַן זֶה שְׂאֵבְלָנוּ עָלָיו: הִרְחֵמֶן
הוּא יִשְׁלַח לָנוּ אֶת אֱלֹהֵינוּ הַנְּבִיא זְכוֹר לְטוֹב וַיְבַשֵּׁר לָנוּ

פירוש ע"ט

כִּיד אַתָּה יי גְּעוֹלִיבִיט בִּיטְמוּ נָאט אונזער נָאט אונ מֶלֶךְ פֿון דָּער נְעֵלֶט דָּער
שְׂמֵאֲרָקֶער נָאט אונזער פֿאטער אונזער מֶלֶךְ אונזער שְׂמֵאֲרָקֶער אונזער כּאשְׁעֶפֶר אונזער
דָּעֲלִינְזֶער יוֹצֵר אונזער פֿאטער אונזער הִיילִיגֶר דָּר הִיילִיגֶער פֿון יַעֲקֹב אונזער וַיִּיבֶדֶר
דָּער וַיִּידֶער פֿון יִשְׂרָאֵל מֶלֶךְ וְטוֹב דָּער גִּטְטֶר מֶלֶךְ וְנָאט טְהוּט גוֹטס צו אַלֶּע הַיָּסִיד עַר
הָאֵט גוֹטס גְּעִטְהוּדֶער טְהוּט גוֹטס עַר וְאֵל אונז וַיִּיטְטֶר גוֹטס טְהוּט: הַיָּסִיד עַר הָאֵט
אונז פֿארגֶעטִיגט גוֹטס עַר פֿארגֶעטִיגט אונז עַר וְאֵל אונז כּארגֶעלֶשֶׁן צו אִיבִיג לֶשׁ צו
לִיבֶשֶׁמֶט אונ צו גָּנָד אונ צו דָּערבֶּאֲרִיקֶקִיט וְלֶהֱוֶה אונ דָּערנִיטְטֶערנִישׁ כּאשִׁירֶטוֹנֶג אונ
כְּעִלִּיקוֹנֶג גְּעִנְשֶׁנֶג אֵינ הִלֶּךְ נָחֶס מְרִיטֶט דָּערנֶערִיג אונ שְׁפִייוֹ אֵין דָּערבֶּאֲרִיקֶקִיט אונ
לְעֶבֶן אונ פֿרִיד אונ אַלְדֶּס גוֹטס וְטָל טוֹב אונ פֿון אַלֶּס גוֹטֶען וְאֵל אונז אִיבִיג גִּט
גְּעִטְטֶערט וְעֶבֶן. תְּהֵינֶן דָּער בֶּאֲרִיקֶהֶר צִיגֶער טֶעט אִיבֶער אונז קֶעניגֶען צו אִיבִיג וְהֶבֶד
עַר אֵין גְּעוֹלִיבִיט אֵין הִיטֶער אונ אויף דָּער עַר יִשְׁתַּבַּח עַר אֵין גְּעִרֶהֶט פֿון אֵין. דוֹר
צוֹם אַנְדֶּערֶן דוֹר אונ עַר טֶערט כְּעִשִּׁיגֶט דִּינֶה אונז צו אִיבִיגֶע צִיטֶען יִפְרֹנְט גְּבֹדֶר עַר
וְאֵל אונז שְׁפִיטֶען טוֹט גְּבֹדֶר יִלִּיט עַר וְאֵל אונז פֿירֶען אויפֶּרִיקֶטִיט צו אונזֶער לֶאגֶד יִשְׁלַח
לֵט עַר וְאֵל אונז שִׁקֶּען פֿיעל בְּרָכָה אֵין דָּעס הוּוֹ אונ אויף דָּעס טִישׁ וְנָאט מִיר הָאָבֶען אויף
אִיהֶם גְּעִנְשֶׁען: יִשְׁלַח לֵט עַר וְאֵל אונז שִׁקֶּען אֱלֹהֵינוּ הַנְּבִיא זְכוֹר לְטוֹב וַיְבַשֵּׁר לָנוּ טֶעט

בשורות טובות ישועות ונחמות: הרחמן הוא יברך
(אם יש לו אב ואם יאמר את אבי מזרי בעל הבית הזה ואת
אמי מזרתי בעלת הבית הזה. אותם ואת ביתם ואת
זרעם ואת כל אשר להם). (ואם הוא נשוי יאמר אותי ואת
אשתי ואת זרעי ואת כל אשר לי) אותנו ואת כל אשר
לנו כמו שנתברכו אבותינו אברהם יצחק ויעקב בכל
מכל כל בן יברך אותנו כלנו יחד בברכה שלמה
ונאמר אמן:

במרום יקמנו עליו ועלינו זכות שתהא למשמרת שלום ונשא
ברכה מאת יי וצדקה מאלהי ישענו ונמצא חן ושלם
טוב בעיני אלהים ואדם:

לשבת הרחמן הוא ינחילנו יום שכל שבת ומונוחה לחיי העולמים:
לראש חודש הרחמן הוא יחדש עלינו את החדש הזה לטובה ולברכה:
ליום טוב הרחמן הוא ינחילנו יום שכל טוב:

די צוויי סדר נכבס פון פסח ואנס פון ראש:

ליום שכל ארוד ליום שצדיקים יושבין ועמרותיהם בראשיהם. ונהגין מזיו
השכינה ויהיה חלקנו עמהם:

פירוש ע"ט

בשורות הילף און טרייטס יבדד ער זאל בענשען טיין פאטער וואס ער איז מיין לערנער
דעם ווייט פון דעם הויז ואת אבי און זאל אויף בענשען טיין מוטער די ווייטע פון דעם
הויז איהם זיי זאל ער בענשען און ווייטע הויז געוונד און ווייטע קינדער און אלעס דס ווייטע
איתנו אונז: נ אלעס דאס אונזערע כפי און ווי אונזערע עלטערען אברהם יצחק יעקב וענען
ניגענשט גיווארען מיט אלעלוי ברכות פון אלעס אזוי אויף זאל ער אונז אלע אין איינעם
בענשען מיט א גאנצער ברכה ונאמר אמן דרויף וועלען מיר זאגען אמן:
נכרום ילדו די גוטע סלאכים אין היקעל זאל אויף זיי און אויף אונז קלמד זכות וזין
עס זאל לאנג דויערען שלום און מיר נאמען מקבל זיין א ברכה פון גאט און צדקה פון
גאט אונזער העלפער און אז מיר זאלען געפונען סן און גוט פריינדשאפט אין גאט
אוינען און אין זייכענס אוינען:

הרחמן דער בארטהערציגער זאל אונז פערטהיילען צו ערבען דעם טאג דער
לויטער שבת איז און רוהיץ אין דעם עוויגען לעבען:
הרחמן דער בארטהערציגער זאל ערנייען פאר אונז דעם טאג צום נוסען
און צו נענען:

הרחמן דער בארטהערציגער זאל אונז פערטהיילען צו ערבען דעם טאג דער לויטער ערלייט איז:

הרחמן

ברכה סדר ברכת המזון ופרנסה יב

לראש השנה הברכה הוא יחדש עלינו את השנה הזאת לטובה ולברכה:
 יסוכות הברכה הוא יקים לנו את סבת דוד הנפלה:

הברכה הוא יבנו לימות המשיח ולחיי העולם הבא כחול מגדיל
 (בשבת ור"ח ויו"ט וחול"מ מגדול) ישועות מלכו ועשה חסד
 למשיחו לדוד ולזרעו עד עולם: עשה שלום במרומוי הוא יעשה
 שלום עלינו ועל כל ישראל ואמרו אמן:

יראו את יי קדשיו כי אין מחסור ליראיו: כפירים רשו
 ורעבו ודורשי יי לא יחסרו כל טוב: הודו ליי כי
 טוב כי לעולם חסדו: פותח את ידו ומשביע לכל חי
 רצון: ברוך הנבר אשר יבטח ביי והיה יי מבטחו: נער
 הייתי גם זקנתי ולא ראיתי צדיק נעזב וזרעו מבקש
 לחם: יי עז לעמו יתן יי יברך את עמו בשלום:

מעשה רב.

עם איז גיטענען איינער וואס האט געהערט מןקדק גיטענען גישט אן צו קרישלין
 און אז ער האט אפ גיטענען האט ער גיט צו ואסען געניסען די קרישקים און זיי
 גיטאפען און וואסער אדער אין פייגער ארין. אין קאל איז ער געגאנגען אין אונאקד
 איז

פירוש ע"מ

הנהגו דער באקטעהרציגער זאל ערנייען
 פון אונד דאס נאך צום גוטען און צום געניסען:
 הנהגו דער באקטעהרציגער זאל וויידער
 אויפריכטען פאר איהן דאס געביידע פון
 דוד דאס איינגעפאלענע:

אמרי קדושים

יראו עס שפייס אין ספרים אז קדושים מינים מען
 די קרישע צדיקים און נבאים מינים קען די קרישע
 יודין דאס האט דוד המעיה גואנס יורא את ה' קדושים
 עסן קדושים זאלס זעהן צו בעטין חשיי נבי אין כחסור
 זיראיה עס זאל די קרישע יודען קאר גישט פעלען
 חשיי זאל אונד פשעיע זיין כל טוב אמן.

הנהגו דער באקטעהרציגער זאל אונד טובה זיין צו די טעג פון קשיח און צו דעם
 לעבען פון עולם הבא מגדיל ער איז דער גאט וואס מאכט גרום די הילף פון זיין קלף און
 ער טהום גאד צו זיין געוואלדיקען לוד צו דוד און צו זיינע קינדער ביז אייביג עשה שנים
 בדידיו ער מאכט שלום אין זיינע הימלען ער זאל מאכן שלום אוף אונד אוף אלע יודען:
 יראו את ה' פירקטעט פאר גאט איהר זיינע הייליגע דען עס האבען גיט מאנגעל זיינע
 פירקטיגע גידים די וואס זייקענען אין גאט ווערען פארטריבט און בלייבען הונגעריג
 הייזשי אדער גאט פארשערט זיי וועט גיט פעלען אלעס גוטעס. הייז דאנקט גאט דען
 ער איז גוט דען זיין חסד איז ביז אייביג מיט אים ידו דאס געפענט דין האנד און
 מאכט גאט אלע געשעפעניש גאד ווער זייען געגענטש איז דער קעניש וואס ער
 פארזיכערט זיך אין גאט און גאט איז זיין פארניכערונג:

איו ער וייער הונגעריג גינען האט ער געקוקט אונאסער קיט ער ויך גוואשען און געזעצט אויף
 דעם גראו עסין האט ער וייער אן גיקרישילט האט דער מלך דער וייער גפרייט אט דא
 האב אויף איהם שוין באקומען דען עס איז צווישען גראו וויא וועט ער מענין צו ואסען
 געמין אלע קרישקים עס ואל גאר נישט בלייבען וויא ער האט אויף גינעסין האט ער ויך
 גוואשען מיט אחרונים און געענשט דער נאך האט ער גנוסען איין שאוועל און האט אונזער
 גיקראכען די גאנצע ערד מיט דעם גראו היט די קרישקים און גווארפען און גוואר אריין
 האט ער גיהערט אנשכיי ווי דר מלך האט גישרינען וויי מיר איה האב דאך גמיינט איה
 האב איהם שוין באקומען פון דעם קאן מען ויך אמוסר ארויס געמען ווי דער מלך פון
 (עניות ר"ל) ארימקייט יאנט דעם מענטש נאך די ספרי מוסר שרייבען אויך אז דס שארעט
 ר"ל צו אאנדרער עבירה הירועה דאקער ואל ויך יעדער היסען און אכטיגען געבען אויף
 אויף די קליינע קינדער אז ווי טון אן קרישלין ואל קען עס אויף רוימען בזכות זה וועט
 השי' געבען שפע ברכה והצלחה אמן :

ברכה אחרונה

ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם ע

פל סיון מכניח לאחרי וס | פל פירות מבטח אלן ישראל | פל תבטל מה' מיני דגן | אכל מן ס' מיני דגן וגם חס יין
 הנפן ועל פרי | העץ ועל פרי | המהיה ועל | המהיה ועל | המהיה ועל | המהיה ועל | המהיה ועל
 הנפן | העץ : | המהיה : | המהיה : | המהיה : | המהיה :

ועל תנובת השדה ועל ארץ חמדה טובה ורחבה שרציות והנחלת
 לאבותינו לאכול מפריה ולשבע מטובה. רחם (נא) יי אלהינו על
 ישראל עמו ועל ירושלים עירך ועל ציון משכן כבודך ועל
 מזבחה ועל היכלך. ובנה ירושלים עיר הקדש במהרה בימינו.
 והעלנו לתוכה ושמחנו בבנינה ונאכל מפריה וגשבע מטובה
 וגברכה עליה בקדשה ובטהרה. נשמת ורצה והחליצנו ביום השבת הזה :

נר"ח וזכרנו למנוחה ביום ראש החדש הזה : נר"ח ביום הזכרון הזה : נר"ח ושמחנו ביום
 חג פלוני הזה כי אתה יהוה טוב ובמטיב לכל ונודה לך על הארץ

ועל פרי הנפן : ועל הפרות : ועל המהיה : ועל המהיה ועל פרי
 ברוך אתה יי ברוך אתה יי ברוך אתה יי על | הנפן : ברוך אתה יי על
 על הארץ ועל | על הארץ ועל | הארץ ועל המהיה | הארץ ועל המהיה ועל
 פרי הנפן : הפרות : ועל המהיה : המהיה ועל פרי הנפן :

אחר חלילת מאלל האינו מה' מיני דגן ואחר כל פרי כאלמס ומסקס מין מין יכרך

ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם בורא נפשות רבות
 ומסרונן על כל מה שברא להחיות בהם נפש כל
 חי ברוך חי העולמים :

עם איז געוואוסט דעם עולם אויס הייליגע קפרים דעם גרויסען עולם נער דא
עס וואס האט האט פון דעם עולם און ברכה צו מאכען צו פאר און דער נאך. און אויך
דעם גרויסען שר נער יוא מקנים איז און מאכט אויף אלעם ניין ברכה די דערצו געהער
ניי אונזערע חכמים ז"ל האבען מתקן געווען:

די גמרא וואס פיער פון דער עבירה און וואס פאר איין עולם דער די הנאה האט
פון עולם און א ברכה. דען עס הייסט איין גל ער עסט נאכט בעשעפעניש און דאנקט
איהם גיט. אויך שרייבען די ספרי ברכה פיער אנדערע מעשים אלץ האב איך פאר גוט
געפונען אום די געמיינע לייט מיינעם גלייכען מנהג צו זיין און האב אין דעווען ספר צו
וואס געשטעלט עס וואס פון די מיינסטע וואס און שפיען די מיר מעגליך אין הויז
געברויכען דאמיט ווען איהם וואס צו קומט דאס ער זאל וויסען וואס ער פאר איין ברכה
זאל מאכען. און זאל נייע מינער און זיין הויזגעזונד אויך דערצו געוויינען צו מאכען
רעכט די ברכות וועט השי"ת געבען אין זיין הויז פיער הצלחות:

איבער פירות וואס וואסען אויף בייכער וואס מען דאס:

ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם בורא פרי העץ:

איבער האלץ וואס האט א שיינעם ריח או מען שטעקט וואס מען דאס:

ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם בורא עצי בשמים:

או עס איז א מין גרא וואס מען דאס:

ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם בורא עשבי בשמים:

או עס איז א מין פרי וואס מען דאס:

ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם הנותן ריח טוב בפירות:

או עס איז נישט מין האלץ און נישט מין פרי אדער גרא וואס מען דאס:

ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם בורא מיני בשמים:

איבער אנדערע פירות וואס וואסען פון דער ערד אלץ וואס מען דאס:

ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם בורא פרי האדמה:

איבער ניין וואס מען דאס:

ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם בורא פרי הגפן:

איבער פלייש. מיש. מיינער. מילך. קטש. וברכות וואס מען דאס:

ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם שהכל נהיה בדברו:

איבער קארן. ווייץ. געשטען האבער און בוסטין. או מען דארף ויך נישט וואסען:

ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם בורא מיני מזונות:

או מען קומט אויף איין אים וואס דארט איז איהם געשטען א נס:

ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם שעשה לי נס במקום הזה:

ווען מען וואס אום הויז ניסן דא בייכער בלייבען וואס מען דאס:

ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם שלא חסר בעולמו דבר וברא

בו בריות טובות ואילנות טובים להנות בהם בני אדם:

אויף בלייבען וואס מען דאס:

ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם עושה מעשה בראשית:

אויף דינערען זאגט מען דאס.

ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם שכחו וגבורתו מלא עולם:

אויף איין רעגען בויגען זאגט מען דאס.

ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם זוכר הברית ונאמן בבריתו וקים במאמרו:

ווען מען שלאגט אן איין סיוה זאגט מען דאס.

ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם אשר קדשנו במצותיו וצונו לקבוע מזוזה:

ווען מען סובלס איין בלי זאגט מען דאס.

ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם אשר קדשנו במצותיו וצונו על טבילת כלי:

אז מען קסט א נייע פרי וואס וואקסט אלע יאהר איין אנהערע זאגט מען דאס.

ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם שהחיינו וקיימנו והגיענו לזמן הזה:

בר מצוה וברכת הגומר.

ווען איינער ווערט א בר מצוה און איז עולה לתורה זאגט דער פאטער דאס.

ברוך שבמלכותי מעונישו של זה:

נאך דער איבער נאנטענע געפאהר ווערט ביים ערשטען מאל ווען מען איז עולה לתורה דאס געזאגט.

ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם הגומר לחיים טובים. שגמלני כל טוב:

דאס קהל זאגט דאס:

מי שגמלה כל טוב, הוא יגמלה כל טוב סלה.

דאס נאכמריינען.

איה בעפעעהל פון נשמה אין נאקעס האנד. דער מיה האט פון מוטער לייב געזאגט. דער איז פון העלפער און בעשטאנד. ווין הייליגער נאמען איז אין דער גאנצער וועלט געקאנט: מיין פערזענדליך האבע איה אויף דיר נאט מיין נאט. לאז מיה ניקט ווערדן פון פייגד צו שפאט. און גיב מיר הרף צו האלטען דייע העיליגע געקאט. דען דיין בארוק הערציקייט קיינע ענדע האט: אונדערט בון איה. בעברייט לייגען צו געהן. דיין הייליגער נאמען זאל שטעטס ביי מיר שטעהן. ער זאל מיר בענווארען היינט און אימער פון. לאז מיה הייגען אין דיינע אויגען חסד און חן: איה לייג מיר גיידער צו ראקט און צו רוח. איה דיר מיין נאט איה מיין פערזענדליך סהו. דו נאקסט מיר בעהיטען און בענווארען פאר אלעם ביינען. און נאקסט אונז באדא אויס דעם גלות דער ליינען. לאז מיר ווידער דער נאקסט פריש און געווד. אז איה זאל דיר קענען לוקען מיט מיינעם מונד דאס ביסטע איה

דיה אים הערען גרונד. דער סער מיד נאך צו רינער שטונד. האב איה היינט ריענען
סאג געווינדקט איה אדער איינס פון אנדער חזיו געוונד. נאלסט די אויגן פערנעכען אזוי ווי
סען געשריבען פינד. אז דו פאר גיבסט אימליכען פרימען יודען קינד: דיין קבור אזוי פיל
די נאנצע וועלט אין אלע פער עקען. ליכער נאט לאז מיד אין דער פינסטערע נאכט גיט
שרעקען. לאז מיד גיט קיין ביידער חסום דער שרעקען. מיט דיין הייליגען נאמען לאז מיד
וויידער אויף וועקען. אויף גאט'ס לוב איז דאס לעיד ווארען געמאכט. דאס זאל ווערען
געוונגען היינט אונ אלע נאכט. אז די נאלסט אונז געשען אין דיין מאכט. אז ווי די האסט
פאר אינגערע אבות געמאכט: אין גאט'ס נאמען עס זאל ווערען וואהר. אז דאס בנן
בית המקדש זאלען מיר זעהן מיט אויגענע אוגען קלאר. עס זאל בטהרה ווערען וואהר.
גיסע סלאכים שיק אונז פון הימעל פיל גיסע שארען. זיי זאלען אונז בעהישען אונ בעווארען
פאר אלעס ביידען אונ פאר אלע געפאדערען. דאס איז, זאל קיין ביידער פאדערען:

סדר קריאת שמע.

ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם המפיל
חבלי שינה על עיני ותנומה על עפעפי
ויהי רצון מלפניך יי אלהי ואלהי אבותי
שתשכיבני לשלום ותעמידני לשלום ואל
יבהלוני רעיוני וחלומות רעים ויהרהורים רעים
ותהא מטתי שלמה לפניך והאר עיני פן אישן
המות כי אתה המאיר לאישון בת עין. ברוך
אתה יי המאיר לעולם כולו בכבודו:

פירוש ע"ט

פירד געלויבט ביזט דו נאט אנדער נאט דער מלך פון דער וועלט דער דא מאכט
פאקען די טייל פון שלאף אויף מיינע אויגען אונ דרוסלונג אויף מיינע ברעכען ויהי אונ
עס זאל זיין דער ווילען פון פאר דיר נאט מיין נאט אונ נאט פון מיינע עלטערען זאלסט
ביד מאכען ליינען מיט שלום זיי מיינע געדאנקען אונ שלאף זאלען מיר גיט שרעקען: ווייך
זאלען מיר גיט דערשרעקען קיין ביידע חלומות אונ שלעכטע געדאנקען דאס איז: זאל
גיט וינדלען פאר דיר יי אונ עס זאל זיין מיין בעט גאנץ פאר דיר עס זאל פון מיר
ארויסקוקען א גיסע זעט גיט קיין פסול חס ושלום וואר דו זאלסט דערלייכען מיין:
אויגען גיט איין שלאף פון מיט פירד געלויבט ביזט דו נאט דער וואס מאכט לייכטען דער
נאכער וועלט מיט זיין שויקייט:

אל מלך נאמן

שְׁמַע יִשְׂרָאֵל יי אֱלֹהֵינוּ יי אֶחָד:

ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד:

וְאֶהְיֶה לָּךְ יי אֱלֹהֶיךָ בְּכֹל לְבָבְךָ וּבְכֹל נַפְשְׁךָ וּבְכֹל
מְאֹדְךָ. וְהָיוּ הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה אֲשֶׁר אָנֹכִי מְצֻוֶּה
הַיּוֹם עַל לְבָבְךָ: וְשִׁנְתָּם לְבָנֶיךָ וּדְבַרְתָּ בָּם בְּשִׁבְתְּךָ
בְּבֵיתְךָ וּבְלִכְתְּךָ בְּדֶרֶךְ וּבְשֹׁכְכְךָ וּבְקוֹמְךָ: וְקִשְׁרָתָם
לְאוֹת עַל יָדְךָ וְהָיוּ לְטוֹטְפוֹת בֵּין עֵינֶיךָ: וּכְתַבְתָּם עַל
מְזוֹזוֹת בֵּיתְךָ וּבְשַׁעְרֶיךָ:

וְהָיָה אִם שָׁמוּעַ תִּשְׁמָעוּ אֵל מְצֻוֹתַי אֲשֶׁר אָנֹכִי מְצֻוֶּה
אֲתֶכֶם הַיּוֹם לְאֶהְיֶה אֵת יי אֱלֹהֵיכֶם וּלְעַבְדוֹ
בְּכֹל לְבַבְכֶם וּבְכֹל נַפְשְׁכֶם: וְנָתַתִּי מִטָּר אֲרֻצְכֶם
בְּעֵתוֹ יוֹרֵה וּמִלְקוֹשׁ וְאִסְפָּת דִּגְנָה וְתִירוֹשָׁה וְיִצְהָרָה:
וְנָתַתִּי עֵשֶׂב בְּשִׂדְךָ לְבַהֲמֹתֶךָ וְאִכְלָתָ וְשִׁבְעָתָה הַשְּׂמֹרוֹ
לָכֶם כֵּן יִפְתָּה לְבַבְכֶם וְסִרְתָּם וְעַבַּדְתָּם אֱלֹהִים אֲחֵרִים

פירוש ע"ט

שְׁמַע יִשְׂרָאֵל יי אֱלֹהֵינוּ יי אֶחָד
נאמן אויף צווייגע צייטען וואספיל דו וואלסט נאט ליעב האבען מיט דעם נאנצען הארצען
מיט דיין פארשטענדן די נערקטער די איה דיר געבויט וואלסט דו דיר מערקען אונ וואלסט
ווי לערנען דייע קינדער דו וואלסט רעדען מיין געבאט ווען רוא ויצט אין דיין הויז ווען
דו ביזט אויף דעם וועג אונ ווען דו ליגסט אונ ווען דו שטעהסט אויף וואלסט ווי בינדען
צום צייגען אן דער האנד ווי וואלען ויין א צירינג צווישען דייע אויגען רוא וואלסט ווי
שניידען אויף דיא מדייר פון דיין הויז אונ אויף די מוירען:

וְהָיָה ווען איהר וועט פאלגען מיין געבאט דאס איך אייך געבויט ליעב צו האבען
איינער נאט אונ איהם צו דיענען מיט דעם נאנצען הארץ אונ מיט דעם נאנצען לעבען
וועל איה אייך געבען דעם רעדען אין דער רעכטע צייט פריה רענען אונ שפעט רענען דו
וואלסט איינצונאמען דיין הארצען דיין טיין אונ דיין עהל איה וועל געבען נאט אין דעם
פעלד פאר דעם אקס דו וואלסט האבען וואס צו עסען איהר מונט אייך היטען איינער הארץ
נאט נישט פארפיהרט ווערען צו דיענען אנדערע געשער דען נאמס צאנען וועט ברענען

והשתחיתם להם: והרה אף יי בכם ועצר את השמים
ולא יהיה מטר והאדמה לא תתן את יבולה ואבדתם
מהרה מעל הארץ הטובה אשר יי נותן לכם: ושמתם
את דברי אלה על לבבכם ועל נפשכם וקשרתם
אותם לאזות על ידכם והיו למוטפות בין עיניכם:
ולמדתם אותם את בניכם לדבר בם בשבתך בביתך
ובלכתך בדרך ובשכבך ובקומך: וכתבתם על
מזוזות ביתך ובשעריך:

למען ירבו ימיכם וימי בניכם על האדמה אשר
נשבע יי לאבותיכם לתת להם כימי השמים
על הארץ:

ויאמר יי אל משה לאמר: דבר אל בני ישראל
ואמרת אליהם ועשו להם ציצת על כנפי
בגדיהם לדורותם ונתנו על ציצת הכנף פתיל תכלת
והיה לכם לציצת וראיתם אותו וזכרתם את כל מצות יי
ועשיתם אותם ולא תתורו אחרי לבבכם ואחרי עיניכם

פירוש ע"ט

איבער אייך ער נועם פארשליסען דעם היסעל עס ואל נים רענגען אונ די ערד נועם
נישט געבען איהר פרוכט איהר נועם באלד פארלוינען ווערען פון דעם גושען לאנד וואס
נאט האט אייך געגעבען ושייבס איהר ואלט פערקען מיינע ווערשער אין אייער הארץ אין
דעם גאנצען לעבען איהר ואלט וי אנגינגען צום צייגען אויף אייער האנד און יי ואלטען
וין איינעם צווישען אייערע ארבעט איהר ואלט וי לערנען אייערע קינדער דו ואלסט
פון וי לערנען ווען דו ווצט אין הויז ווען דוא ביזט אין וועג ווען דוא ליגסט אונ ווען דוא
שטעסט אויף ואלסט וי שרייבען אויף די געט מיערען:

לפני דרום וועלען אייערע קינדער לאנג לעבען אין דעם לאנד וואס נאט האט
געשווארען צו אייערע עלטערען וי צו געבען וויא לאנג דער היסעל נועם דויערען איבער
דער ערד:

ויאמר נאט האט געזאגט צו משה וואס צו די קינדער ישראל אונ בעפעהל וי ואלטען
ויה מאכען ציצית אן די עקען פון ויערע קליידער אויף אייביגע צייטען וי ואלטען מאכען
אן ציצית איין שטור פון בלויא וואל דאס איהר ואלט ווערן אונ געדענקען אלע נאכט געבאט

אשר אהם זונים אחריהם: למען תזכרו ועשיתם את
כל מצותי והייתם קדושים לאלהיכם: אני יי אלהיכם
אשר הוצאתי אתכם מארץ מצרים להיות לכם
לאלהים אני יי אלהיכם אמת:

ויהי נועם יי אלהינו עלינו ומעשה ידינו כוננה
עלינו ומעשה ידינו כוננהו:

יושב בסתר עליון בצל שדי יתלונן. אומר
ליי מחסי ומצודתי אלהי אבטח בו.
כי הוא יצילך מפחיקוש מדבר הוות באברתו
יסך לך ותחת כנפיו תחסה צנה וסוחרה
אמתו. לא תירא מפחד לילה מחץ יעוף יומם
מדבר באופל יהלוך מקטב ישוד צהרים יפול
מצדה אלה ורבבה מימינה אדיך לא יגש.
רק בעיניך תביט ושלומת רשעים תראה. כי
אתה יי מחסי עליון שמת מעונה. לא תאונה
אליך רעה ונגע לא יקרב באהליך. כי מדאכיו
יצוה לך לשמרה בכל דרכך עד כפים ישאונה
פן תגוף באבן רגלך. עד שחל ופתן תדרוך

פירוש ע"ט

צ האלטען איהר ואלט גיט פארפירט ווערען פון אייער הארץ און אייערע אויגען די
אייך פון דעם כעקטען וועג אפפירען איהר ואלט געדענקען אינ טהון מיינע געקאט און
הייליג זיין צו אייער גאט איד בין אייער גאט דער אייג געפיקרט האט אויס דעם לאנד
סצרים אייך צו זיין איין גאט איד בין אייער גאט:

תִּרְמוֹם כִּפִּיָּה וְתִנִּין. כִּי בִי תִשָּׁק וְאֶפְלִטָהוּ
אֶשְׁגָּבָהוּ כִּי יָדַע שְׁמִי. יִקְרָאֵנִי וְאֶעֱנֶהוּ עִמּוֹ
אֲנֹכִי בַּצָּרָה אֲחַלְצֶהוּ וְאֶכְבְּדֶהוּ. אֲוֹרֶךְ יָמִים
אֲשַׁבֵּיעֶהוּ וְאֶרְאֶהוּ בִישׁוּעָתִי : אֲוֹרֶךְ וכו'

יִי מִה רַבּוֹצְרֵי רַבִּים קָמִים עָלַי. רַבִּים אֹמְרִים לְנַפְשִׁי
אֵין יִשׁוּעָתָה לֹא בִּאלֹהִים סֵלָה וְאַתָּה יִי מִגֵּן בְּעַדִּי
כְּבוֹדִי וּמִרִים רֹאשִׁי. קוֹלִי אֶל יִי אֶקְרָא וְיַעֲנֵנִי מִהֵרָה
קִדְשׁוֹ סֵלָה. אֲנִי שָׁכַבְתִּי וְאִישָׁנָה הִקְצוֹתִי כִּי יִי יִסְמְכֵנִי.
לֹא אֵירָא מִרַבָּבוֹת עִם אֲשֶׁר סָבִיב לְשָׁתוֹ עָלַי. קוֹמָה
יִי הוֹשִׁיעֵנִי אֱלֹהֵי כִּי הַבֵּית אֶת כָּל אוֹיְבֵי לְחֵי שְׁנֵי
רִשְׁעִים שִׁבְרָתָ לִי הַיְשׁוּעָה עַל עַמְּךָ בְּרַכְתָּה סֵלָה :
הַשְׁכִּיבֵנוּ יִי אֱלֹהֵינוּ לְשָׁלוֹם וְהַעֲמִידֵנוּ מִלְּכֵנוּ
לְחַיִּים. וּפְרוֹם עֲלֵינוּ סִכַּת שְׁלוֹמְךָ
וְתַקֵּנֵנוּ בְּעֵצָה טוֹבָה מִלְּפָנֶיךָ וְהוֹשִׁיעֵנוּ לְמַעַן
שְׁמֶךָ וְהִגֵּן בְּעֵדֵנוּ וְהִסֵּר מֵעֲלֵינוּ אוֹיֵב דָּבָר וְחָרָב

פירוש ע"ט

יִי מִה רַבּוֹצְרֵי רַבִּים קָמִים עָלַי. פִּיר לִימֵי וְעֵנֶן אֶפְלִטָהוּ אֹרֶךְ מִיר
בְּיָמֵי פִיר לִימֵי הַמֶּלֶךְ גִּינְאָמֶה אֹרֶךְ מִיּוֹן לְעֵבֶן גָּמֶל נֶעֱמֶה מִיר אֵיבִיגִי גִמֵּל הַעֲלָשֶׁן וְיִי אֶקְרָא
אֵירָא וְאֵן גָּמֶל דָּעֶר גָּמֶל פֶּן שְׁנֵי אֵירָא מִיּוֹן גְּעִשְׁעֶר אֵיין דְּעֶרְהוֹיִקְעִנִישׁ פֶּן מִיּוֹן גָּמֶל
קִי מִימֵי מִיּוֹן שְׁמִימֶה רֹף אֵירָא צוֹ גָּמֶל אֵין עֶר עֲנָשְׁרֶמֶל מִיר פֶּן מִיּוֹן הִילִיגֶען בְּאֶרֶץ דָּאס
הִיִּקְסֶמ וְרִשְׁלִים אֵין אֵירָא מִהוֹ שְׁלֶאֱשֶׁן פֶּן גָּרוֹם פִּיין וְאֵירָא מִיךְ אֵירָא וְאֵרֹם גָּמֶל אֵין מִיין
אֵיןשְׁרֶלְעֶקְעֶר לֹא אֵין הַמֶּלֶךְ קִיין פֶּאֶרְכֶּמ פֶּן דִּי פִיר מִיּוֹעֶנֶר לִימֵי וְאֵלְקֶס מִיר וְיִלְעֶן מִיךְ
קְעִלִירִדִּיעֶן אֵין הַמֶּלֶךְ מִיךְ אֵרֹם גְּעִרִיגֶעֱלֶמֶל מִיךְ אֵירָא קֶעֶם דִּיךְ גָּמֶל דִּי וְאֵלְקֶס מִיר וְיִלְעֶן
דִּי הַמֶּלֶךְ גְּעִשְׁלֶאֱשֶׁן מִיּוֹעֶ פִּינִיר אֵין מִיגְבֶּאקִין דִּי הַמֶּלֶךְ צוֹ בְּרֶאָקֶם דִּי צֶעֱהָ מִן
שְׁאֵלְהַמֶּלֶךְ מִיךְ לִי מִשְׁעָה דִּי גָמֶל הַעֲלָה דִּיין פֶּאֶלְק דָּעֶר גָּמֶל וְעֵלְעֶן מִי דִיךְ לֹבֶעֶן גָּמֶל :
מִשְׁכִּיבֵנוּ גִיב גָּמֶל מִיר וְאֵלְעֶן רֹחֵיגִי לִיעֶן אֵין גְּלִקְלִיָּה אֹרֶךְ שְׁמֵתָהן צוֹם לְעֵבֶן שְׁמֵרִיט
אֹרֶךְ אֵיבֶר אֵין אֵין גְּלִקְלִיָּע קְעֶדְעֶקֶגֶן אֵיןשְׁרֶשְׁמִיץ אֵין מִימֵי טֹשֶׁעֶ גְּעִרֶאָקֶען הַעֲלָה
אֵין קֶשֶׁשׁ אֵין סֶעֱרֶאָג פֶּן אֵין דָּעֶם פִּינִיר דָּעֶם מִימֵי שְׁטֶעֱרֶר הֶגֶנֶר סְרִישְׁקֶרִיט אֵין

וְרַעַב וְיָגוֹן וְהָסֵר שְׁטָן מִלְּפָנֵינוּ וּמֵאַחֲרֵנוּ וּבָצַל
 בְּנִפְיָהּ תַּסְתִּירֵנוּ. כִּי אֵל שׁוֹמְרֵנוּ וּמַצִּילֵנוּ אַתָּה.
 כִּי אֵל מֶלֶךְ חַנוּן וְרַחוּם אַתָּה. וּשְׁמוֹר צִאתָנוּ
 וּבֹאֵנוּ לְחַיִּים וּלְשָׁלוֹם מֵעַתָּה וְעַד עוֹלָם: בָּרוּךְ
 יי בְּיוֹם בָּרוּךְ יי בְּדִלְהָ בָרוּךְ יי בְּשִׁבְכֵנוּ בָרוּךְ
 יי בְּקוֹמֵנוּ כִּי בִידְךָ נַפְשׁוֹת הַחַיִּים וְהַמֵּתִים אֲשֶׁר
 בִּידְךָ נִפְשׁ כָּל חַי וְרוּחַ כָּל בֶּשֶׂר אִישׁ. בִּידְךָ
 אֶפְקֹד רוּחֵי פְדִית אוֹתִי יי אֵל אֱמֶת. אֱלֹהֵינוּ
 שְׁבִשְׁמִים יַחַד שִׁמְךָ וְקִיִּים מַלְכוּתְךָ תָּמִיד
 וּמְלֹךְ עָלֵינוּ לְעוֹלָם וָעֶד:

יִרְאוּ עֵינֵינוּ וְיִשְׂמַח לִבֵּנוּ וְתִגַּל נִפְשָׁנוּ בִּישׁוּעָתְךָ בְּאַכְתּ בְּאִמּוֹר לְצִיּוֹן מֶלֶךְ
 אֱלֹהֵינוּ: יי מֶלֶךְ יי מֶלֶךְ יי מֶלֶךְ לְעוֹלָם וָעֶד. כִּי הַמְּלָכוֹת שְׂדֶךָ הִיא
 וְלְעוֹלָמִי עַד תִּמְלִיךָ בְּכָבוֹד כִּי אֵין לָנוּ מֶלֶךְ אֵלָּא אַתָּה:

הַמְּלָאךְ הַגּוֹאֵל אוֹתִי מִכָּל רָע יְבָרֶךְ אֶת

פירוש ע"מ

וְעַד שֶׁמֶס הַקְּדֵרָנִים פֶּאֶר אִינוּ אִנּוּ אֲנִי בְּאֶחָד מֵהֵם שְׁאִמְעוּ דִּינֵה שְׁלֵמֵה
 דִּי בְּיוֹם דָּאךְ אֲנִינְעֵר הַיּוֹמֵר אִנּוּ קְדֵרָנִי בְּאֶחָד מֵהֵם קְדֵרָנִי בְּהֵם אֲנִינְעֵר אֶלֶּה
 שְׂרִיט צוֹם לְעֵבֶן אִנּוּ קְלִיט בְּיוֹם אִינְעֵר צִינְעֵן דִּינֵה גְעֻלֹבִט אִינוּ גָּאט בִּיִּיא סָאט
 גְעֻלֹבִט אִינוּ גָּאט בִּי גָאט גְעֻלֹבִט אִינוּ גָאט אִין אֲנִינְעֵר לִינְעֵן גְעֻלֹבִט אִינוּ גָאט נֵעֵן סִיר
 אִינְעֵר שְׁמֵהֶן אִין דִּין הַגֹּד נֵעֵן דִּי לְעֵבֶרִינֵה אִנּוּ דִּי מוֹיִסֶּה אִינוּ דָאךְ לְעֵבֶן פֶּון אֶלֶּה
 שְׁעִנְשֵׁן אִין דִּין הַגֹּד גִּיב אִיךְ מִיִּין לְעֵבֶן צִי בְּהַמְלָקֵן אִנּוּ הַעֲלָפֶשֶׁט טֹאֲרֵהֶם אֲנִינְעֵר גָאט
 אֱלֹהֵינוּ גָאט אִינוּ הַיּוֹמֵר סָאךְ אִינְעֵר דִּין גָאט אִינוּ שְׁעִט דִּינֵה הַעֲרָשָׁתִּי אִינוּ הַסִּיר
 אִנּוּ הַעֲרָשׁ אִיבֵר אִינוּ אִיבֵר צִינְעֵן:

דָאךְ צִינְעֵר אֲנִינְעֵר אֲנִינְעֵר נִאָלֶען וְעֵתָן אֲנִינְעֵר הַמֶּלֶךְ וְאֵל וְיָהּ פֶּרִינְעֵן אִינוּ אֲנִינְעֵר לְעֵבֶן
 וְאֵל דּוֹסִיג וְיָהּ דּוֹרֶךְ דִּינְעֵר וְאֲהַבֵּר הִלְפֵּן נֵעֵן סָעֵן טַעֵם נִאָלֶען גָאט הַעֲרָשָׁתִּי גָאט הַמֶּלֶךְ
 גְעֻלֹבִט גָאט טַעֵם הַסִּיר הַעֲרָשָׁתִּי דָעֵן בִּי דִיר אִינוּ דִי הַעֲרָשָׁתִּי אִינוּ דִי וְעַד שֶׁמֶס אִיבֵר
 דְּעִירֵנוּ אִין הַעֲרָשָׁתִּי סִיר הַמֶּלֶךְ דָאךְ קִיִּין אֲנִינְעֵר הַעֲרָשָׁתִּי אִינְעֵר דִיר:

הַמֶּלֶךְ דָעֵר עֲנֵנֵר דָעֵר סִיר פֶּון נִעֲרֵן אִינְעֵר בְּעִרְיִים הַמֶּלֶךְ וְאֵל בְּעִלְיָנֵן סִינְעֵר

הנערים ויקרא בהם שמי ושם אבותי אברהם ויצחק וידגו לרוב בקרב הארץ:

ויאמר אם שמוע תשמע לקול יי אלהיך והישר בעיניו תעשה והאונות למצותיו ושמרת כל חוקיו כל המחלח אשר שמתי במצרים לא אשים עליך כי אני יי רופאך: ויאמר יי אל השמן וגער יי בך השמן ויגער יי בך הבוחר בירושלים הלא זה אוד מוצל מאש: הנה ממתן שלשמה ששים גבורים סביב לה מגבורי ישראל: בולם אחוזי הרב מרובדי מלחמה איש חרב על ירכו מפחד בלילות:

יברכה יי וישמרך. יאר יי פניו אליך ויחנה. ישא יי פניו

פירוש ע"ט

קנודר דודק יי זאל געדאכט ווערען מיין נאמען און דער נאמען מייער עלטערען אברהם און יצחק יי זאלען ויד מעהרען ווי פיש אין דער וועלט נאכר משה האט געזאגט צו די יידען ווען דו וועסט פאלגען וואס נאט באפעהלט דוא וועסט מהון וואס רעכט אין ווען אונזען דו וועסט הערען וויין געכאט און האלפען וויין געווען וועט דיר נאט בעהישטען פאר אלע קנאנהייטען פון די מצרים די איד געשטראפט האב. די אני יי רופאך דען איד פאר ווער דיר דאס נאט וועט דיר היילען. נאכר יי זאל השמן נאט האט געזאגט צום ששן נאט שריים דיר אן די ששן נאט שריים דיר אן דער ירושלים לוב האט די יידען געגען דאך ווי א שטיק האלץ וואס מען אויך דעם פייגער ציהט הנה דאס בעט פון שלמה איז מיט זעציג שטארקע מענער געוואכט געווען אלע לויטער קריגס מענער מיט שווערד געוואפענט און יערער האט א שווערד אין די האנד דודק די שרעק אין די נאכט. וברכה נאט ילקוט יצחק

משלי יששכר

יברכה נאט זאל דיר בענשן די ברכה האט השי' געשיקט אהרן הכהן זר נאל די יידן בענשן מיט דעם לשון אוי ווא עס שטייט אין די תורה וכל הברכו את בניי השי' הם נאמט אזו ואלס איהר בענשן די ישראל נאמור להם יברכה איהר ואלס יי זאלן יברכה דער פוסק איז נישט צו פארשטיין עס איז גינגט עס זאל שטיין כה הברכו את בניי יברכה וואס איז דער באדייטונג פון די ווערשער אמור להם דער דודק מיט צו פערשטיין מיט אשכיל אנכיר האט נאמט אזוהר וואס ער איז קיין גייט גינעוין האט אים דער פוסק ארום גפרען די האט נישט געזאגט צו עסן איז גינעוין אבעקאנט צו בעסן פאר איהם וואס דער פוסקער שטייט וואס ברוכטס מיט צו בעסן ששים ליבר מיט אים ער זאל אכענש ווערן ער זאל פאלגן וועל איד אים אנדאן געבן אלעס נוסם דאס האט השי' געזאגט צו אהרן אז דו ווילסט בענשן די יודן ואלען האבן ארום נוסם וכל הברכו ואלס אזו נאך בענשן די נאמור להם ואלס יי נאר זאלן ווי זאלען נוסם אונס פון וויין זאלען לערנן וואווען צדקה נעבן עיקר בענשן די יודן באשמים נאר אין גאנצן וואס עס ואלס יי דער באנן יי זאלען נוסם אונס פון וויין וברכה יי וועט איהר ששן השי' בענשן מיט אלעס נוסם און

יברכה יי וישמרך דאס איז פיינט השי' וועט דיר בענשן מיט געלד און וועט דיר היפען פון די מוילן גיבן די ספרי מוסר צו פערשטיין. די גב' וואס אז מוילן קענין נישט שולס יין איבר אזו אפאמע געלד נוס איז געזיגט. וויקער שטייט אז אויף אנצילעט וואך קען די ברכה נישט ויין נוא השי' הם צו גאנצן ער וועט דיר בענשן הייסט ער וועט דיר געבן די ברכה דס איז דאך אבער נאר בויא אונגעזיגט געלד קענין וויקער די מוילן צו בענשן וואס די תורה נישט השי' וועט דיר אן היסן פון מוילן זאלן נישט שולס יין.

אליה וישם לה שמום: וברכה יי וישמר. יאר יי פניו אליה
ויהנה. ישא יי פניו אליה וישם לה שמום: וברכה יי וישמר.
יאר יי פניו אליה ויהנה. ישא יי פניו אליה וישם לה שמום:
הנה לא ינום ולא ישן שומר ישראל: הנה לא ינום ולא ישן
שומר ישראל: הנה לא ינום ולא ישן שומר ישראל:

לישועתה קויתי יי. קויתי יי לישועתה. יי לישועתה קויתי:
לישועתה קויתי יי. קויתי יי לישועתה. יי לישועתה
קויתי: לישועתה קויתי יי. קויתי יי לישועתה. יי לישועתה קויתי:
בשם יי אלהי ישראל. מימיני מיכאל. ומשמאלי גבריאל.
ומלפני אוריאל. ומאחורי רפאל. ועל ראשי שכינת אל:
בשם יי אלהי ישראל. מימיני מיכאל. ומשמאלי גבריאל.
ומלפני אוריאל. ומאחורי רפאל. ועל ראשי שכינת אל:
בשם יי אלהי ישראל. מימיני מיכאל. ומשמאלי גבריאל.
ומלפני אוריאל. ומאחורי רפאל. ועל ראשי שכינת אל:

שיר המעלות אשר כל ירא יי ההלל בדרגיו. יגיע בפיך כי תאכל אשריך
וטוב לה. אשתך בנפן פוריה בירפתי ביתך. בנה בשתי יי ותים סביב
לשולחנה: הנה כי יבורך גבר ירא יי: וברכה יי מציון וראה בטוב
ורושלים כל ימי חיה: וראה בנים לבניה שמום על ישראל:

רגזו ואל תחטאו אמרו בלבבכם על משכבכם ודומו
סלה: רגזו ואל תחטאו אמרו בלבבכם על
משכבכם ודומו סלה: רגזו ואל תחטאו אמרו
בלבבכם על משכבכם ודומו סלה:

אדון עולם אשר מלך. בטרם כל יצור נברא: לעת נעשה בחפצו כל אוי
מלך שמו נקרא: ואחרי כאלות הכל. לבדו ימלוך נודא: והוא הנה. והוא

פירוש ע"מ

ואל דיר בעגלען אונ געהישען ניין פנים ואל דיר לייקען אינ ער נאל דיר פביינטליך
ניין אונ פרידען פערשאפען. דער הישער פון ישראל שלאפט גיט אונ שלומערס גיט.
לישועתה אויף דיין הילף גאט האף איך. בשם יי אלהי ישראל גאטס נאמען בעשעצט מיך אין
מיין רעכטע ווייט איז מיכאל אין דער לינקע האנד נבראל פאר סיר אוריאל אונקער סיר
רפאל אונ איבער מיין קאפ איז גאטס הערליכקייט:

דָּוָה. וְהוּא יְהוָה בְּתַפְאֲרָה: וְהוּא אֶחָד וְאֵין שְׁנֵי. לְהַמְשִׁיל לּוֹ לְהַחֲבִירָה: כְּלִי רֵאשִׁית בְּלִי תְּכֵלֶת. וְלוֹ הָעוֹז וְהַמְשַׁרָה: וְהוּא אֵלֵי וְחֵי גּוֹאֲלִי. וְצוּר חֲבִלִי בְּעֵת צָרָה: וְהוּא נָסִי וּמְנוּס לִי. מִנֶּת כּוֹסֵי בָיִזִם אֶקְרָא: בְּיָדוֹ אֶפְקִיד רוּחִי בְּעֵת אִישׁוֹן וְאֶעֱרָה: וְעַם רוּחִי גּוֹיָתִי. יִי לֵי וְלֹא אֵירָא:

אֲשֶׁרִי הָאִישׁ אֲשֶׁר לֹא הֵלֵךְ בַּעֲצַת רִשְׁעִים וּבְדַרְךְ חַטָּאִים לֹא עָמַד וּבְמוֹשֵׁב לָצִים לֹא יָשָׁב: כִּי אִם בְּתוֹרַת יְיָ חָפְצוֹ וּבְתוֹרָתוֹ יִהְיֶה יוֹמָם וּלְיָלָה: וְהָיָה כַּעֲץ שְׂתוּל עַל פִּלְגֵי מַיִם אֲשֶׁר פִּרְיוֹ יִתֵּן בְּעֵתוֹ וְעֵלְהוּ לֹא יִבוֹל וְכֹל אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה יִצְלִיחַ: לֹא כֵן הָרִשְׁעִים כִּי אִם בְּמוֹץ אֲשֶׁר תִּדְפְּנוּ רוּחַ: עַל כֵּן לֹא יָקוּמוּ רִשְׁעִים בְּמוֹשֶׁפֶט וְחַטָּאִים בַּעֲדַת צְדִיקִים: כִּי יוֹדַע יְיָ דַּרְךְ צְדִיקִים וְדַרְךְ רִשְׁעִים תֵּאבֵד:

לָמָּה רָגַשׁוּ גּוֹיִם וּלְאוּמִּים יִהְיוּ רִיק: יִתְּצֻבוּ מַלְכֵי אֶרֶץ וְרוֹזְנִים נֹסְדוּ יַחַד עַל יְיָ וְעַל מְשִׁיחוֹ: גְּמֻלָּתָהּ אֶת מוֹסְרוֹתֵימוֹ וְנִשְׁלִיכָהּ מִמֶּנּוּ עֲבוֹתֵימוֹ: יוֹשֵׁב בִּישְׁבִּימִים יִשְׁחַק אֶדְנִי יִלְעַג לָמוֹ: אִזּוּ יִדְבַּר אֱלִימוֹ בְּאָפּוֹ וּבְחִירוֹנוֹ יִבְהַלְמוּ: וְאֲנִי נִסְכַּתִּי מַלְכֵי עַל צִיּוֹן הָר קֹדֶשׁ יְשׁוּ: אֶסְפְּרָה אֶל חֹזֶק יְיָ אֶמַר אֵלֵי בְנֵי אֶתָּה אֲנִי הַיּוֹם יִלְדֶּתִיךָ: שְׂאֵל מִמֶּנִּי וְאֶתָּנָה גּוֹיִם נִחַלְתָּךְ וְאַחֲזִיתָךְ אֶפְסִי אֶרֶץ: תִּרְוַעַם בְּשִׁבְטִי בְּרוּל בְּכִלִּי וְיֹצֵר תִּנְפְּצֶם: וְעֵתָה מַלְכִּים הַשְׁבִּירוּ הַנֹּסְדוּ שׁוֹפְטֵי אֶרֶץ: עֲבָדוּ אֶת יְיָ בִּירְאָה וּגְיָלוּ בְּרַעְדָּה: נִשְׁקוּ כֹר פֶּן יֵאָבֵד וְתֵאבְדוּ דַּרְךְ כִּי יִבְעַר בְּמַעַט אָפּוֹ אֲשֶׁרִי כָּל חֹסֵי בּוֹ:

מִזְמוֹר לְדָוִד בְּבִרְחוֹ מִפְּנֵי אֲבֻשָׁלוֹם בְּנוֹ: יְיָ מַה רַבּוּ צָרֵי רַבִּים קָמִים עָלַי. רַבִּים אוֹמְרִים לְנַפְשִׁי

אין ישועתה לו באלהים סלה ואתה יי מן בעדי
 כבודי ומרים ראשי. קולי אל יי אקרא ויענני מהר
 קדשו סלה. אני שכבתי ואישנה הקיצותי כי יי יסמכני
 לא אירא מרבבות עם אשר סביב שתו עלי. קומה
 יי הושיעני אלהי כי הבית את כל אויבי לחי שני
 רשעים שברת ליי תישועה על עמך ברכתך סלה:
 למנצח בגינות מזמור לדוד: בקראי ענני אלהי
 צדקי בצר הרחבת לי חנני ושמע תפילתי:
 בני איש עד מה כבודי לכלמה תאחבון ריק תבקשו
 כזב סלה: ודעו כי הפלה יי חסיד לו יי ושמע בקראי
 אדוני: רגזו ואל תחטאו אמרו בלבבכם על משבבכם
 ודמו סלה: זכחו וזכתי צדק ובטחו אל יי: רבים אומרים
 מי יראנו טוב נסה עלינו אור פניך יי: נתת שמחה
 בלבי מעת הנהם ותירושם רבו: בשלום יחדיו אשבכה
 ואישן כי אתה יי לבדך לבטח תושיבני:

אין יודי אלע סאנ צו זאגן פאר קריאת שמע:

אָלעס נישט פֿערהוילען דיין אויער צו פֿערנעמען מיין געשריי צו דערווייטערן דיך.
 און לייטעליג מיך דען איך בין קיין צוויי פנים אויך נישט גאנצנדיג איך זאל זאגן
 איך בין קיין פון מיסטיים און האב קיין איבעלס געמחון. אָבער פאר וואר מיין זינד
 זענען שווער און גרויס דען איך האב געמערט קענען דיר מיסס סאטען מיטוויילע זינד
 נאך מיין נצח הרעם געלויבט און קאן עס נישט לייקענען. אָי אַי תאמי אָבער פאר וואר
 איך האב געווינדנט בשוגג. איך האב געווינדנט בשוגג איך האב געווינדנט מיט ווינדער
 שפּענקייט: אָשמי איך האב געשולדנט און אַ טייל עברות ווייס איך און אַ טייל עברות
 ווייס איך נישט. אָבער פאר דיר איז נישט פֿערהוילען דו ווייסט אָס וואלד איך בעהעפט צו
 א זינד אָבער נישט: בָּרַחֵי איך האב געזעלשט אין דיין תורה. איך האב מיך בעהעפט צו
 מיין יצהיר: נָחֵמִי איך האב אָרעכע לייט בערויבט איך ווייס נישט נעמען איך נאָר ווינדער
 קערען דאס ווייניגע: נָחֵמִי איך האב געשטאלען און האב געלויקענט: דָּרַשְׁתִּי וואי איך האב
 געמירקעט און האב געקעט אין מיין תפלה צווישען ברך שֶׁאָסר און יִשְׁתַּכַּח און בָּרַכוּ

אונ ק"ש. ווען דער חזן שמונה עשרה וואנט האב איך קיין אמן געואגט אדער ווען מען ליינט אין ספר תורה האב איך דברים בטלים גערעדט: הייזי איך האב פערקרימט מיין וועג: וקדשתי אונ צו בייזנהייט בין איך נישט געוועזען טרעג: ודאי איך האב געמוטויליגט מיט וינה: הספתי איך האב גערויבט אונ מיט געטאלד אלס גענומען ווי אייגער האט נישט בדעה געהאט צו פערקויפן. איך האב פערשוועכט מייער שבתים אונ ימים טובים. איך האב מחלל השם געווען. איך האב חניפות געטריבען: פלגתי שחר איך האב מיד געחנעפט צו בייזנהייט אונ שאלקהייט. איך האב אנדערע לייט געטראכט: ופליתי שחר איך האב מיד געחנעפט: ונצתי קי איך האב בייגע בייט געטראכט: ונצתי שחר איך האב ליגען געטראכט אונ צו דעם לינגער האב איך עס איהם פאר געווארפן אונ בחרפה געטראכט דאס איז גלייך אזוי ווי אייגער האט געטהן ארצוקה. איין ארובאן האב איך זיין משכון נישט ארויס געגעבען אויב ער האט געדארפט ביי נאכט אדער ביי טאג. איך האב רכות גענומען: ונצתי איך האב שפאט געטריבען: וקדתי איך האב ווידער געשפעניגט אנגעהנגען דיר: ונצתי איך האב הערצערענט נאט אונ די וועלט: וקדתי איך האב אפ געקערט פון גוטען וועג צו בייזען: ונצתי איך האב פערקרימט דעם גוטען וועג: ופליתי איך האב געמיסמיט זיך איך האב בעלידיגט: ונצתי יורה איך האב א הארט נאקען אונ פיער נארישקייט געטהן ווען איך האב געלערנט אדער חפזה געטהן: ונצתי איך האב געשולדיגט מיט מיין גיטע מחשבה: שפתי איך האב פערדארבעט אונ האב צו בראכען איין פלי אונ האב געווארפן אין ריגו. איך האב געגעסען אונ האב נישט געבענישט נאך דעם עסען: ונצתי ונצתי איך האב געאיהרט מיד אונ האב אנדערע לייט געטראכט פעראיהרען. איך האב פערצוגט דעם ארבייטער זיין לויין. ווער קאן דערגיילען אדער שאצען וואס איך האב אין מיין הארץ לופט נאך געטהן וואס מייער איהען האבען געווען:

רבש"ע מיר האבען נישט געטהן מצות עשה מצות וואס מיר נעמען שולדיג צו טהון. מיר האבען געטהן מצות לא תעשה. מצות וואס מען טאר נישט טהון האבען מיר געטהון. מיר האבען געטהון עבירות מיר האבען געבראכען די הורה שבע פה. מיר האבען פאר געסען דיין הויגען געאכערטען נאמען מיר האבען פערנעסען דיין קעניגרייך אונ פארקט. ונצתי אבער דו ביסט גערעכט מיט אלס וואס דא קומט אויף דיין קנעכט. דו רעגירסט די גאנצע וועלט מיט ווארהייט דייני דעם צדיק נאך זיין גערעכטיגקייט דעם רשע נאך זיין בייזנהייט נון איך ארוםער ויגדער מענש פיער ויגד האב איך געטהן פון וועלכער ויגד ואל איך פאר דיר חשבון אפ געבען עס העלפט מיר קיין לינקענען נישט די שטייגער אין איין הויז מיט אלע יסודות אויס דער וואנט אונ פאלקען נאמען ערות אלס וואס מען ויגדנט פון אן פאנג אן איז אלעס פעררחקט מיט זיין אייגענע האנד:

חשבון הנפש.

אייגער מען גייט זיך לייען ואל מען זיך גיט פארעכנען וואס מען האט פארברענגט דעם טאג אונ מען זאל הרטה האבען אינ תשובה טאהן אוף די שלעכטע מעשים אונ געמען אויף זיך שוין נישט צו זיין אונ ווען אייגער האט אפילו געגען איהם עפים שלעכטס גיטוהן זאל ער איהם מוחל זיין

כְּדִי עִם זֶה קִיּוֹן מַעֲנֵשׁ דּוֹרֵךְ אִיהֶם נִשְׁטְרָאפֶט וְנִשְׁרָעֵן פֶּאָר רָעַם וְנֶעֱמַ
עַר הַאֲבֵעֵן אֲנִדְרִיסֶנּוּ שְׁכַר אֲבֹן:

דָּעַר נֶאֱדָה וְאִנִּים קִיּוֹן דָּאס.

רְבוּנוּ שֶׁל עוֹלָם הִרְיֵנוּ מוֹחֵל לְכָל מִי שֶׁהִכְעִים וְהִקְנִיט
אוֹתִי אוֹ שֶׁחָטָא בְּנִגְדִי בֵּין בְּגוֹפִי בֵּין בְּמַמּוֹנִי
בֵּין בְּכַבְדִּי בֵּין בְּכָל אֲשֶׁר לִי בֵּין בְּאוֹנִם בֵּין בְּרָצוֹן בֵּין
בְּשׂוֹנֵג בֵּין בְּמִוִּיד בֵּין בְּדַבּוּר בֵּין בְּמַעֲשֵׂה לְכָל בֶּן אָדָם
וְלֹא יַעֲנֵשׁ שׁוֹם אָדָם בְּסִבָּתִי. יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יי
אֱלֹהֵי וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתַי שֶׁלֹּא אֲחַטָּא עוֹד וְלֹא אֲחַזּוֹר בָּהֶם
וְלֹא אֲשׁוּב עוֹד לְהִכְעִיסֶךָ וְלֹא אֶעֱשֶׂה הָרַע בְּעֵינֶיךָ
וּמֵה שֶׁחָטָאתִי לְפָנֶיךָ מִחוּץ בְּרַחֲמֶיךָ הַרְבִּים אֲבָל לֹא
עַל יְדֵי יִסּוּרִים וְחִלּוּם רָעִים: יְהִיו לְרָצוֹן אֲמָרֵי פִי
וְהִגִּיּוֹן לְבִי לְפָנֶיךָ יי צוּרִי וְגֹאֲלִי:

אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ תְּבוֹא לְפָנֶיךָ תִּפְלָתֵינוּ וְאַל תִּתְעַלֵּם
מִתְחַנְתֵּינוּ שְׂאִין אֲנִי עֵזִי פָנִים וְקִשָּׁה עוֹרָף לֹאמַר לְפָנֶיךָ יי
אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ צְדִיקִים אֲנַחְנוּ וְלֹא חָטָאנוּ אֲבָל אֲנַחְנוּ
וְאֲבוֹתֵינוּ חָטָאנוּ:

אִישְׁמַתִּי אֲכַלְתִּי דְּבָרִים אֲסוּרִים אֲכַלְתִּי גְבוּלוֹת וּשְׂרָפוֹת אֲכַלְתִּי
פֶּת הָאֲסוּר לָנוּ לֹאכֹל אֲכַלְתִּי בְּלִי נְטִילַת יָדַיִם אֲכַלְתִּי
בְּלֹא בְּרָכָה לְפָנֶיךָ וְלֹא אַחֲרֶיךָ. בְּגִדְתִּי בֶּדֶךְ בְּרַכְתִּי בְּרָכָה לְבִטּוּלָה
בְּעִלְתִּי בְּעִילַת זִנוּת. גִּזְלְתִּי גִנְבְּתִי רַעַת הַמָּקוֹם וְרַעַת הַבְּרִיּוֹת.
גִּנְבְּתִי מִמּוֹן אַחֲרִים. דְּבַרְתִּי דוּפִי דְּבַרְתִּי דְּבָרִים בְּטִלִּים דְּבַרְתִּי
לְשׁוֹן הָרַע וּרְכִילוֹת דְּבַרְתִּי בְּבֵית הַפִּנְסָת בְּשַׁעַת הַתַּפְלָה דְּבַרְתִּי
בְּשַׁעַת קְרִיאַת הַתּוֹרָה דְּבַרְתִּי גְבוּלוֹת פֶּה דְּבַרְתִּי אֶחָד בְּפֶה וְאֶחָד
בְּלֵב. הִעוּיְתִי הִרְהַרְתִּי בְּיוֹם וּבֵאתִי לְיַדִּי קָרִי בְּלִילָה הִרְהַרְתִּי
הִרְהוּרִים רָעִים בְּשַׁעַת הַתַּפְלָה הִרְהַרְתִּי אַחֲרֵי רְבוּתִי וְהַבְּרִי.
וְהִרְשַׁעְתִּי. וְרַתִּי אַחֲרֵי רוּעַ לְבִי. זוֹלָה וְסוּבָא הֵייתִי זִלְתִּי פָנִי

חֲבִירֵי בְרִיָּים. חֲמִסְתִּי חֲמִדְתִּי מִמּוֹן אַחֲרִים. חֲמִדְתִּי נָשִׁים אַחֲרוֹת
 חֲלָלְתִּי שְׁבֻתוֹת וַיָּמִים טוֹבִים חֲלָלְתִּי אֶת הַשֵּׁם. טָפַלְתִּי שֶׁקֶר
 וּמְרֻמָּה. יַעֲצִיתִי רָע. כּוֹבַתִּי בַּחֲשֵׁתִי כִּפְרַתִּי מִמּוֹן אַחֲרִים. לְצַתִּי
 לְמִדְתִּי תוֹרָה שְׁלֹא לְשֵׁם שָׁמַיִם. מְרַדְתִּי. נֹאצְתִי נֹאפְתִי בִיד וּבִשְׂאֵר
 אַבְרָם נֶשֶׁךְ וְרִבִּית לְקַחְתִּי נִתְכַּבְּדְתִּי בְּקִלּוֹן חֲבֵרִי. סָרְתִּי בֶן סוֹרֵר
 וּמוֹרָה הֵייתִי. עֹוִיתִי פִשְׁעֵתִי. פָּרַקְתִּי עוֹל תוֹרָה וּמִצְוֹת מִמֶּנִּי.
 צָרַרְתִּי. קִשִּׁיתִי עוֹרָף. קִשִּׁיתִי עֲצָמִי לְדַעַת. רָשַׁעְתִּי רָע לְשָׁמַיִם וְרָע
 לְבָרִיּוֹת הֵייתִי. שְׁחַתַּתִּי זָרַע לְבִטּוֹלָה בֵּין בִּיד בֵּין בְּהִרְהוּר בֵּין אֵצֶל
 אִשְׁתִּי בֵּין בְּנִכְרִיָּה אוֹ בְּזוֹנָה. תַּעֲבַבְתִּי תַעֲוִיתִי תַעֲתַעְתִּי סָרְתִּי
 מִמִּצְוֹתֶיךָ וּמִמִּשְׁפָּטֶיךָ הַטּוֹבִים וְלֹא שׁוּה לִי וְאַתָּה צָדִיק עַל כָּל
 הַבָּא עָלַי כִּי אִמַּת עֲשִׂיתָ וְאֲנִי הִרְשָׁעְתִּי:

אֶשָּׂא קוֹלִי בְּבָכִי וַיִּלְלָה עַל חֲטָאת נַעֲוִירִי כַעֲבוֹתוֹת הַעֲגָלָה.
 וְאִיךְ אֶשָּׂא פָנַי אֶל לִבִּי נֹרָא עָלֶיךָ. אוֹי לִי כִי הוֹצֵאתִי
 זָרַע לְבִטּוֹלָה. בָּכָה אֲבִיכָה בְּלִילָה עַל פִּשְׁעֵי אֲשֶׁר עָלַי עוֹלָה וְאִיךְ
 אֶשָּׂא פָנַי וְיֹשֵׁב קִדְשׁוֹ סִלָּה. אוֹי לִי הִרְתַּרְתִּי וּבִאתִי לִידִי
 קָרִי בְּלִילָה גַם כִּי אֶזְעַק וְאֶשׁוּעַ שְׁתָּם תִּפְלִיתִי כִּי רַבּוּ עֲוֹנוֹתַי וְחֲטָאתַי
 וְאִיךְ אֶשָּׂא פָנַי אֵלָיִךְ תְּהַלֵּלְתִּי. אוֹי לִי עַל נִשְׁמַתִּי דְמוּעַ תִּדְמַע
 עֵינַי יוֹם וָלַיְלָה: וְנָתַתִּי לְבִי לְהִתְעַנּוֹת בְּשִׁתְיָה וּבִאֲכִילָה וְאִיךְ
 אֶשָּׂא פָנַי שׁוֹכֵן מַעֲלָה. אוֹי לִי שִׁנְגַּמְתִּי בְּרִית לְשׁוֹן וּבְרִית מִילָה.
 הוֹי וְאֲבוֹי אֶזְעַק בְּמָרָה כִּי חֲטָאתִי בְּלִשׁוֹנִי וּדְבַרְתִּי סָרָה וְאִיךְ אֶשָּׂא
 פָנַי אִיוֹם וְנֹרָא. אוֹי לִי כִי פָרַקְתִּי עוֹל תוֹרָה. וְעַל אֵלֶּה אֲנִי בּוֹכָה
 וְאֵנָּה. כִּי הוֹרִיתִי שְׁלֹא כְּהִלְכָה וְאִיךְ אֶשָּׂא פָנַי אֵלָיִךְ הַמַּעֲרֹכָה.
 אוֹי לִי כִי הִלְכִיתִי בְּנִסּוֹת וּבְרַמַּת רוּחָא:

זָחַלְתִּי וְאִירָא מֵאִימַת דִּינְךָ כִּי נֹאצְתִי וְחֲלָלְתִי אֶת שְׁמֶךָ. וְאִיךְ אֶשָּׂא
 פָנַיךָ. אוֹי לִי עַל לֹא שְׁמַרְתִּי מִצְוֹתֶיךָ. חֲטָאִים וְעֲוֹנוֹת
 חֲרִיבִיתִי אֵלֶּה וְכַחַשׁ מִפִּי הוֹצֵאתִי וְאִיךְ אֶשָּׂא פָנַי אֵלֶּה קְדוֹשִׁי. אוֹי
 לִי כִי דְבַרְתִּי בִּשְׁעַת תְּפִלַּתִּי טוֹמְאָתִי בְּשׁוּלִי לֹא זָכַרְתִּי אַחֲרִיתִי.
 וְהָרַע בְּעֵינֶיךָ עֲשִׂיתִי. וְאִיךְ אֶשָּׂא פָנַי עוֹזִי וּמְנוּסִי אוֹי לִי כִי אֲתִי
 תִּלְּן מְשׁוּגָתִי יְדִי לֹזֵר תִּקְעֵתִי. פָנַי חֲבִירִי הִלְכַנְתִּי וְאִיךְ

אֵשָׁא פָּנַי אֶל־הַי תַּפְאֲרָתִי אֹוִי לִי כִי בְקֶלֶדֶן חֲבִירִי נִתְכַּבְּרָתִי:
נאך קריאת שמו קיש דא כיווה אינ זאג דאס.

יִי שׁוּמְרֵי יִי צִירֵי עַל יַד יְמִינִי. יִי יִשְׁמֹר צִאתִי וּבֹאִי
 לְחַיִּים וְלִשְׁלוֹם מִעַתָּה וְעַד עוֹלָם. שְׂרִי יִשְׁמְרֵנִי מִיֶּזֶד
 הָרַע שְׂרִי יִשְׁמְרֵנִי מִכָּל חֲלָאִים רָעִים וּחְלֹמֹת רָעִים.
 וּמִמְקָרֵי לֵילָה: וְפִי בְּכָל דְּרָכֶיךָ דַּעְהוּ וְהוּא יִישַׁר
 אֹרְחוֹתַיִךְ. שְׂרִי לִי מְאִירָה לְמֵאֵן דְּמַצְעַר לִי:

וְיִתֵּן לָךְ קֶדֶם נִים שְׁלֹאפֶן וְאֵל וְאִנְעֵן דָּאס וְיַעֲסֵן עַד שְׁלֹאפֶן:

ג"פ גִּדְּרִי יִגְדֹּד וְהוּא יִגְדֵּךְ עֵקֶב: עֵקֶב יִגְדֵּךְ וְהוּא יִגְדֹּד
 גִּדְּרִי גִדְּרִי: ג"פ אִם תִּשְׁכַּב לֹא תִפְחָד וְיִשְׁכַּבְתָּ
 וְעִרְבָה שְׁנֵתְךָ: ג"פ בְּטוֹב אֶלֶין אֶקִּיץ בְּרַחֲמִים: ג"פ אֲתָה
 סִתְרֵנִי לִי מִצָּר תִּצְרֵנִי רַנִּי פִלֵּט תִּסּוּבְּבֵנִי סִלָּה: סִלָּה
 תִּסּוּבְּבֵנִי פִלֵּט רַנִּי תִצְרֵנִי מִצָּר לִי סִתְרֵנִי אֲתָה: ג"פ תוֹדִיעֵנִי
 אֲרַח חַיִּים שְׂבַע שְׁמֵחוֹת אֲתָה פִּנְיָךְ נִעְמוֹת בִּימִינְךָ נִצַּח:
 ג"פ אֲתָה תִּקּוּם תִּרְחֵם צִיּוֹן כִּי עַתָּה לְחֻנּוּנָהּ כִּי בָּא מוֹעֵד:
 כְּדָנָא תִּתְּמֵרֵן לְהוֹן אֶלְהִיא דִּי שְׂמִיָּא וְאַרְקָא לֹא
 עֲבָדוּ יֹאבְדוּ מֵאַרְעָא וּמִן תַּחֲתֵי שְׂמִיָּא אֲלֵה: בְּיָדְךָ
 אֶפְקִיד רוּחִי פְּדִיתָה אוֹתִי יִי אֵל אֱמֶת:

תוֹרָה צִוָּה לָנוּ מִנְּשָׂה מוֹרְשָׁה קְהִלַּת יַעֲקֹב:

תחנה ישרשה שערים.

שַׁעַר זֶה נִתְּיָסַד עַל יִשְׁרָשָׁה מִצּוֹת שְׁנַצְמוּ הַנָּשִׁים:

יִשְׁרָשָׁה מִצּוֹת נִצְמוּ הַנָּשִׁים דְּבִי מִצּוֹת וְעֲנֵן דִּי נָשִׁים נַעֲבָאֲסֵן
 נַעֲוָאֲרֵעֵן הַנָּה שְׂמוֹתָן דְּעַר נִאֲסֵן
 פֹּון דִּי דְּבִי מִצּוֹת אִין חֲנָה דָּאס וְאַרְט חֲנָה מֵאֲכַט מְלָה נִדָּה תְּלָקְתָּ תְּגַר:

ראשית ערסותיכם חלה תרימו דא מייטש פון דעם פסוק איז אזוי דאס ערשטי פון אייער מייג זאלט איר אפ שיידען חלה בזכות זה ה' אוצרותיכם שובע ומלא דא ווערמער איז מייטש פון וועגען דעם זכות פון מצות חלה וועט השי"ת ברוך הוא וברוך שמו אייך געבען די ברכה אין אייערע אוצרות אונ וועט זיין אן פירען מיט זעט פאר צייטען פלעגט אזוי זיין דער כהן האט גענומען תרומה אונ דער לוי האט גענומען מעשר אונ דער עני מעשר עני אייך צו דייעטען מעשר שני אפער אונדערט בענוהניו הרבים אז דאס בהמ"ק איז הרוב איז ארץ במלך געווארען נאר די מצוה פון חלה איז געבליבען דרום רבש"ע בעטען מיר דין אז דאס זאלסט אן געמען דא מצות חלה אונ זאלסט שיקען גרויס ברכה ווי מיר וועלען זיך קערין אונ ווענדען אונדערע קינדערדעך זאלען ניט פאר פרעמד ווערען אונ מיר זאלען קענען אונדערע קינדער אליין פרנסה געבען איך מיט מין מאן ביז לאנג לעבע אונ די מצות חלה זאל אן גענומען ווערען זי זאל געוואנען זיין ווי נאר די תרינג מצות פון דער הייליגער תורה: (חופש ה' כל הדרי' מן) דאס איז מייטש גאט ברוך הוא וברוך שמו זוכט די אלע קאמערען פון דעם בוך:

דינים פון חלה

ווען זיא טוט געמען חלה זאל זי אזוי זאגען וועט מען ניט פר שניידען זייערע יארען אונ מאגען חס ושלום ווען מען קנעט אויס מייג אזוי פיהל מעהל פמנן חלה דאס איז מייטש אזוי פיהל מעהל ווי פיר דאס ווארט חלה מרעפט אן דהיינו מ"ג ביצים דאס איז דריי אונ פערציג אייער אונ דאס באטרעפט דריי קוארט מעל כזו מען פון דעם מייג אפ שיידען חלה: אז מען קנעט חלה מאכט מען די ברכה.
ברוך הוא וברוך שמו:

ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם אשר קדשנו במצותיו וצונו להפריש חלה:

לפבור גאט לפבור אונדער גיבאט לפבור דער ליבען שבת קודש וואס אונדער דער גאט האט אונז געגעבען דעם ליבען שבת קודש אונ האט

אונז געבאטען די לייבע מצוה איך זאל זיך קענען רעכט מ'האט זיין אונז עס
זאל אזוי געוואקען זיין ווי פ'ר תרי"ג מצות פון פ'ר ישראל אמן פון יהי רצון:

**יהי רצון מלפניך יי אלהינו ואלהי אבותינו
שיבנה בית המקדש במהרה בימינו
ותן חלקנו בתורתך: ושם נעבדך ביראה
בימי עולם וכשנים קדמוניות:**

מ'זיין חלה זאל און גענומען זיין אזוי ווי איין קרבן אויף דעם מזבח איז
און גענומען געווארען מ'זיין מצוה זאל און גענומען זיין גלייך ווי איך האב זיך
רעכט מקיים געווען פאר צייטען איז דאס געקומען דעם פ'רן ג'דול אונז ער
האט פאר דעם פאר געבען די זינד אזוי זאל מיר אויך פאר געבען ווערען
מ'זיין זינד איך זאל זיין גלייך ווי איין נייא געבארען קינד איך זאל געגען
מ'זיין לייבע שבתים און ימים טובים עהרן ער זאל מיר באשערען איך זאל
מ'זיין געגען מיט מ'זיין פאן אונז מיט מ'זיין קינדער דער גערין עס זאל און
גענומען ווערען מ'זיין מצוה פון חלה געמין אז מ'זיין קינדערלעך זאלען
געשפייזט ווערען פון דעם לייבען גאט ברוך הוא מיט גרויס רחמנות אונז
מיט גרויס דער בארימקייט עס זאל געגליקען זיין מ'זיין מצות חלה גלייך ווי
איך האב מער געגעבען ווי איך טוא מ'זיין מצוה פון חלה מיט מ'זיין גאנצען
הארצען אזוי זאל גאט ברוך הוא מיט גרויס רחמנות אונז מיט גרויס
דער בארימקייט מ'זיין היטען פון פ'ין אונז שפעטע:

מצות נדה אס תשמרו ה' יצילכם מביתת אספדה ותרדון דאס איז
מ'זיין אס איר וועט רעכט היטען דאס מצות פון נדה אזוי וועט השית ביה
היטען א'שערע קינדער פון ביתת אספדה אונז פון דער ביתת וואס
היטען תרדון:

דיא תחנה ואנס מען פרייטאג צו נאכט צו לעבט צינדען.

אלהינו ואלהי אבותינו די ביסט אינגער גאט אונז גאט פון אונזער
עלשערין קיניג דער בארימער עס זאל זיין דער ווילען פאר דיר אז איך
זאל געדאכט ווערען פאר דיר מיט א'ידעקניש פון הייליגען איז פון איינמל

דער בארמקייט פון אייבערשטען הימלען און דו זאלסט געדענקן דיין דינסט
 (פכ"פ) מיט דיין הייליגען נאמען דער דא הייסט צבאות נאט פון אלע
 באשעפעניש דא זאלסט דו קערן צו מיין געבעט ווי דא האסט אן
 גענומען דיא תפלה פון אונזער מוטער חנה עליה השלום דיא דא איז איין
 זעכצן גענוען און האט תפלה געטאן האסט דו איהר באשערט גוטע פרומע
 קינדער און דו האסט דער הערמ איהר געבעט און פון איר איז ארויס
 געקומען דער צדיק שמואל הנביא דער דא איז אין דער וואג שאל אזוי גוט
 געווען אזוי ווי משה און אהרן אזוי ווי אין פסוק שמייט משה ואהרן בכחניו
 ושמואל בקוראי שמו קוראים אל יי והוא יענם און זאלסט דו קערן צו
 מיין תפלה מיט גיטאד און גרויס דער בארמקייט און דו זאלסט מיך לייט
 זעליגען מיט מתנת חנם אין דעם זכות פון דיא דרייא הייליגע מצות דאס
 דו האסט אונז ווייבער געבאטען דאס איז גדה חלה תדלקת הנר די איהר
 האב מקיים געווען זיי זאלען פיר שפרעכער זיין פאר דיין הייליגען כסא
 הכבוד דאס איהר זאל זוכה זיין דורך דעם דאס דו זאלסט מיר געבען
 גוטע און פרומע קינדער דאס זיי זאלען זיין תלמידי חכמים דו זאלסט
 עפגען זייער הערצער זייא זאלען פאר שמיין די סודות פון דיין תורה און
 זיי זאלען לערנען פון דיין הייליגען נאמען וועגען דאס זיי זאלען זיין פריש
 און געזונד און גאנץ אויף אלע גלידער און זיי זאלען גאר קיין מום נישט
 האבען אין איר גאנצען גוף און זיי זאלען נישט זיין גאר צו לאנג און נישט גאר
 צו קארץ נישט צו ווייס און אויך נישט צו שווארץ און נישט איבעריג קלוג און
 אויך נישט גרויס גארש גאר זיי זאלען זיין חכמים ווי עס געבירט און זיי
 זאלען האבען חן וחסד אין דייע אויגען און די לייטען אויגען און איהר זאל
 זוכה זיין צו דער ציהען זיי מיט מיין מאן אין עושר און כבוד אויף לאנגע
 יארען און אויף לאנגע מעג און קיין שום קינד פון אונזערע קינדער זייען
 נישט שטארבען ביי מיין לעבען און אויך נישט בייא מיין מאנס לעבען און מיר
 זאלען זוכה זיין צו האבען אונזער פרנסה בכבוד פון דיין געמרייא מילדי
 האנד און נישט דורך הענד פון גענומען און מיר זאלען קענען מאן צדקה
 און גמילות חסד מיט אלע לייט און מיר זאלען זוכה זיין צו זעהן מיט
 אונזערע אויגען קינדער און קינדס קינדער דיא דא זאלען עוסק זיין אין
 דער תורה און מעשים טובים און עס זאל אן אונז מקיים ווערען וואס
 ישעיה הנביא האט געזאגט אינזער האט האט געזאגט איהר וועט מיין

זֶכֶר־הַיִּיט מִיַּד בְּאַשְׁמֻעֲמוֹנֶעַן אִינְדִּי גִבּוֹרָה וְעַל אִיךְ לֹאֲעֵן רִנֵּן אִיךְ
דִּיר אִינְדִּי רִייד דָּאס מִינֶט מֶעַן דִּי תוֹרָה דִּי אִיךְ גַּעֲטָאן הָאָב אִין בִּיין
מוֹנֵד דָּאס וְעַט גִּיט וְעַרְעֵן אָפּ גַּעֲטָאן פֿון בִּיין מוֹנֵד אִינְדִּי פֿון דִּינֵט קִינְדֵּר
דָּאס הָאָב גַּעֲטָאנֶט גָּאט פֿון אַנְדֵּר אָן בִּיז אִיבִּיג אָבן בִּן יִחִי רָצוֹן אָבן סָפָה:

אִין גִּיט הַחֲנָה פֿאַר לַעֲכַט צִינְדֵּעַן שַׁבַּת וַיּוֹם מוֹכֵד.

גָּאט פֿון בִּיין פֿאַלֶּק יִשְׂרָאֵל דִּי בִּיסֵט תִּיִּלִּיג אִינְדִּי דִּי הָאָסֵט גַּעֲהִילִיגֶט
בִּיין פֿאַלֶּק יִשְׂרָאֵל אִינְדִּי דִּי הָאָסֵט גַּעֲהִילִיגֶט דַּעס שַׁבַּת אִינְדִּי בִּיסֵט אִינְדֵּר
אִינְדִּי דִּי יִשְׂרָאֵל הָאָסֵט אִינְדֵּר אִינְדֵּר אִינְדֵּר אִינְדֵּר אִינְדֵּר אִינְדֵּר אִינְדֵּר אִינְדֵּר אִינְדֵּר
אִינְדֵּר דַּעס שַׁבַּת צו עַרְעֵן אִינְדִּי צו לִיכְטֵן מִיט לַעֲכַט אִינְדִּי צו הָאָפּען פֿרִייד
אִינְדִּי בִּיסֵט אִין דִּינֵטס דִּינֵטס מִיט אָן דִּינֵטס תִּיִּלִּיגֶט שַׁבַּת דָּאס מִיר וְעַנֵּן
שִׁילְדִיג עַרְעֵר צו הָאָפּען מִיט אִינְדֵּר אִינְדֵּר אִינְדֵּר אִינְדֵּר אִינְדֵּר אִינְדֵּר אִינְדֵּר אִינְדֵּר
עַרְעֵר וַיִּין מִלְכָּה אִינְדֵּר וַיִּין אַחֲתָן הָאָפּען עַרְעֵר וַיִּין בִּלָּה אִינְדִּי נָאךְ רַעֲדֵן
פִּיהֶל חֲכָמִים דָּאס וַיִּין הָאָפּען גַּעֲרִיפֵן דַּעס שַׁבַּת בֵּת מִלְכָּה אִינְדִּי בִּלָּה דַּעס
אִיךְ בִּיין מִאָכְטֵר וַיִּין שׁוֹן לַעֲכַט צִינְדֵּעַן צוֹוִי לַעֲכַט דִּי בִינֵט חֲכָמִים
הָאָפּען גַּעֲהִיטֵן דִּי וַיִּין וַיִּין בִּיין תִּיִּלִּיגֶט תוֹרָה צו עַרְעֵן אִינְדִּי צו תִּיִּלִּיגֶט
בִּיין נָאכֵן אִינְדִּי דִּי תוֹרָה אִין דַּעס שַׁבַּת. אִינְדֵּר אִינְדֵּר אִינְדֵּר אִינְדֵּר אִינְדֵּר אִינְדֵּר אִינְדֵּר אִינְדֵּר
מִיין מָאן אִינְדִּי מִינֵט קִינְדֵּר אִינְדִּי מִיין גִּבּוֹרָה אִינְדִּי דַּעס תִּיִּלִּיגֶט שַׁבַּת צו
רִנֵּן אִינְדִּי צו תִּיִּלִּיגֶט מִיט נַחַת אִינְדִּי בִּינֵט אִינְדִּי פֿאַר אִינְדִּי בִּינֵט בִּינֵט בִּינֵט
אִינְדִּי אִיךְ פֿאַר אִינְדִּי בִּינֵט גִּבּוֹרָה אִין דַּעס תִּיִּלִּיגֶט מָאן דַּעס דִּי רִשְׁעִים
הָאָפּען אִיךְ תִּיִּלִּיגֶט רִיחַ אִין דַּעס בִּינֵט אִינְדִּי גִיבֵט אִינְדִּי אִינְדִּי אִינְדִּי אִינְדִּי אִינְדִּי אִינְדִּי אִינְדִּי
פֿון שַׁבַּת בִּינֵט פֿאַר אִינְדִּי בִּינֵט אִינְדִּי אִינְדִּי אִינְדִּי אִינְדִּי אִינְדִּי אִינְדִּי אִינְדִּי
אִינְדִּי מִינֵט בִּינֵט צו פֿאַר מִינֵט דִּי בִּינֵט רִיחַ אִינְדִּי אִינְדִּי אִינְדִּי אִינְדִּי אִינְדִּי אִינְדִּי
מִחֲלַת אִינְדִּי דִּי דָּא מִינֵט פֿון לִילִית וַיִּין אִינְדִּי אִינְדִּי אִינְדִּי אִינְדִּי אִינְדִּי אִינְדִּי אִינְדִּי
וַיִּין אִיךְ מִיט אִינְדִּי אִינְדִּי אִינְדִּי אִינְדִּי אִינְדִּי אִינְדִּי אִינְדִּי אִינְדִּי אִינְדִּי
מִינֵט מִיט מִיין מִיט מִיין מִיט מִיין מִיט מִיין מִיט מִיין מִיט מִיין מִיט מִיין
גִּבּוֹרָה מִיט מִיין מִיט מִיין מִיט מִיין מִיט מִיין מִיט מִיין מִיט מִיין מִיט מִיין
בִּינֵט גִּבּוֹרָה מִיט מִיין מִיט מִיין מִיט מִיין מִיט מִיין מִיט מִיין מִיט מִיין מִיט מִיין
וַיִּין גַּעֲפֵלֶט אִינְדִּי בִּינֵט אִינְדִּי דָּאס אִינְדִּי גַּעֲפֵלֶט אִין אִינְדִּי פֿון
לִיכְטֵן אִינְדִּי דָּאס מִיר דַּעס שַׁבַּת וַיִּין אִינְדִּי צו דִּינֵט אִינְדִּי צו עַרְעֵן
אִין אִינְדִּי הַחֲנָה אִינְדִּי אִינְדִּי אִינְדִּי אִינְדִּי אִינְדִּי אִינְדִּי אִינְדִּי אִינְדִּי אִינְדִּי

גייט אויף די רעכטע האַנד פון דעם מענטש און דער בייזער מלאך זאל בארויף זאָגען אָפּ און לאז אונז זוכה זיין דאס מיר וועלען אַרבעי דעם טאג דער דא איז אייטעל שבת דער דא רודט דער דא לעכט אייביג עס זאל באווייליגט זיין פאר דיר נאט מיין דער לייזער אָפּ:

דינים פאר לעכט צינדן:

- (א) נעמע אשה איז מחויב עשיק לעכט צו צינדען אזוי אז ח"ו מבטל דיא מצוה איז עס אגרויסע עבירה, עס ווירד גיברענגט אז דורך דריי עבירות שטארבען ווייבער ביים געבורד טייל ווי האלטען נישט דין גדה און מצות חלה און לעכט צינדען איבער דעם זאל נעמע אשה זיין גיטאריגט און פריה לעכט צינדען זאל ח"ו נישט קומען צו חילול שבת:
- (ב) זיא זאל לפחות צינדען צוויי לעכט אקעגען דעם וואס שטייט און דער הייליגער הוזהר נכור את יום השבת און שמור את יום השבת און פון דעם וועלען זאל נעמע אשה מעהר לעכט צינדען לכבוד ש"ק לויט ווי איינער איז אויסשטאנד:
- (ג) ווען זי האט א קאל פארגעסען און אלעכט ווייניגער געצינדען זאל זי פאר דאס נעמען שבת מעהר אלעכט צינדען:
- (ד) מען דארף לעכט צינדען אין אלע חדרים ווי מען גיזט אין שבת:
- (ה) ווען מען צונד אין עטליכע חדרים ברויך מען נישט ברקה צו מאכען נאחר איבער די לעכט וואס מען צינד אויף דעם מיש ווי מען עסט:
- (ו) ווען זיא האט פארשפעטונג עס איז א ספק אויב מען מעג שוין צינדען זאל זיא לאזען דורך אין גריי צינדען און זאל קיין ברקה מאכען:
- (ז) אז זיא איז אין ספק אויב זיא האט שוין אברקה גימאכט זאל זיא גיט קיין ברקה מאכען:
- (ח) אברידע קאן אויף צינדען מיט אברקה נאר אז עס צינדען דארטען אנדערע ווייבער מיט אברקה זאל זיא שוין אויף צינדען און אברקה:

א"ף פרייטיג צונאכט פאר לעכט צינדען.

משלי מוסר

תוכחת מוסר

נעמע אשה פרייטיג פאר נאכט בפהר זי גייט לעכט צינדען זאל זי השוכה טוהן דען דאמאלס איז איין עת רצון זיא השוכה זאל גתקבל נועמען דען אז מען טוהט נישט קיין השוכה אויף די זינד וואס מען האט בית המקדש עס זאל זיין גרויס לעכטקייט גינענען צו גביאות, איז קשה דארף דען נאט דאס לעכטקייט פון דיא קנוכה דער תירוץ איז טייל אין בהםק איז גינענען

משלי מוסר

חוכמה מוכר

גיטותון א' נאנצע וואך הערמ די נשמה נעמער
 פאר פלעקט אז דער נאך זעהר שטועהר
 די נשמה צו רייניגען וויא אז צו דעם
 מענטש וואס גייט אוועק אהן תשובה דען
 דער מענטש ברויף זיך צו באזיגען אז ער
 איז נאר גיקומען צו פארעכטען וואס ער
 האט פאן'רארבען אין יענים גלגול צו סוף
 גישט גלגול ער פארעכט נישט דאס אלטע
 נאר ער איז נאך מוסר'דיג וינד אין די
 נשמה קומט אהין אויף דעם עולם אמת
 צו קאהלעט אין צו פאהלעט. למשל א מלך
 האט גימאט אין בן יחיד וואס איז קראנק
 גיטוען האט ער גיהערט אז גאנץ נייט
 וואקנט א דאקטער א מיטקה האט ער זיין
 זיין אהין געשיקט ער זאל איהם היילען
 האט ער איהם אהן געהאט די הענד אונ
 דיא פיס אונ צו גענימען דאס געלד אין האט
 איהם נאך בראנקער גימאט ווי פריער ווי
 דר מלך האט דס דר נעהמט ער געשיקט זיין
 חיל מען זאל איהם חאפן אונ מען זאל איהם
 מעניש זיין אזוי אויך דער מלך איז השי'
 האט אפ'ת הידור מיינט מען די נשמה
 האט ער זי אריין גישקט אויף דעם עולם
 צום גוף ער זאל דיא נשמה מסבן זיין גייט
 דיא נשמה גייט דער גוף גישט געניג ער
 היילט זי גישט שלאגט ער זי נאך צו
 אין איז זי פונם פון קאפ ביי אין פיס די
 נשמה קומט ארויף צום מלך הקב"ה אין
 וויינט פאר השי' זעה וואס דער גוף האט
 געטוהן שיקט הקב"ה דיא מסבליס וויא
 נאמען מעניש זיין דעם גוף אין דאמאלס

העלמט

גיטוען פרייטיג אונ מיט דער זונד האט
 שטארבען האט זי גורם גיטוען עס זאל
 נעלמט די נשמה ווערט אן גירופען אלעכט אזוי וויא עס שייט (בר ה' נשמה אדם)
 דאס איז מיינט דיא נשמה פון מענטש איז גאטס לעכט אונ חנה האט גורם גיטוען
 עס זאל פארלאשען ווערען האט מען איהר געגעבן א מצוה אן צו זייערע לעכט לקבור

גיטוען לעכטיג פון די שכינה האט מען
 גיברויכט דאס מנוחה זאל אויך לאשען
 כדי דאס כהנים וואס קומען אריין יעדן
 טאג צו דער עבודה אין דער פריה אין
 אויף דער נאכט זאלען וויא זעהן פון דיא
 לעכט פון די מנוחה נישט פון דיא לעכט
 פון די שכינה ווייל פון דיא שכינה ברויך
 מען גיט הנאה האבען אין די לעכטקייט
 פון דיא מנוחה האט פאר שטעלט דיא
 ליכט פון די שכינה אין ברויך איז גיטוען
 א צדיקת אונ האט באמערקט אז די לעכט
 פון די שכינה איז גרויס האט זי גימאכט
 גראפע קניטען עס זאל זיין די לעכט פון
 דיא מנוחה זאל זיין גרויס עס זאל פאר
 שטעלען דיא לעכטקייט פון דיא שכינה
 דיא כהנים זאלען גיט הנאה האבען פון
 דיא שכינה אונ ווייל זי האט כבוד אן
 גיטוען צו דיא שכינה האט גאט ב"ה
 גימאכט רוען אויף איהר דיא שכינה אונ
 זי איז גיטוען א גביאה זעהן מיר אז
 ווייבער קענען אויך זוכה זיין צו גביאה
 דורך דיא מצוה פון מנוחה היינט האבען
 מיר גיט קיין בהמ"ק דיא שיהל מיט דעם
 בהמ"ד איז אזוי וויא דאס בהמ"ק די לעכט
 וואס מען ציגט אהן אין שיהל פאר דעם
 עמוד איז אויך א גרויסע מצוה. נאך א מצוה
 פון לעכט צינדען איז דא פרייטיג פאר
 נאכט אן צינדען לעכט לקבור שבת דיא
 מצוה איז געגעבן צו ווייבער מעהר וויא
 צו דיא מעהר דיא גמרא נאנט אז חנה
 האט גיגעשען פון דעם בוים וואס השי'
 האט גיט גיחייסען עסען אונ דאס איז

זיא גורם גיטוען אז דער מענטש מיר
 ווערען פאר לאשען דיא לעכט פון דער
 נעלמט די נשמה ווערט אן גירופען אלעכט אזוי וויא עס שייט (בר ה' נשמה אדם)
 דאס איז מיינט דיא נשמה פון מענטש איז גאטס לעכט אונ חנה האט גורם גיטוען
 עס זאל פארלאשען ווערען האט מען איהר געגעבן א מצוה אן צו זייערע לעכט לקבור

ברכה

תחנה שלשה שערים

ופרנסה כר 47

סבת ויא נאר מיט דער לעבט פּרעקטען ^{תוכחת סופר} דיא לעבט פון די נשמות באריבער בארף יעדע אנה צו צינדען לעבט לכבוד שבת מיט גרויס שמחה אונ דורך דעם זכות וועט זיא וזכה זיין צו האבען נישט קינדער וואס וועלען באלייכטען דיא וועלט מיט תורה אונ מיט יראה עיכ ואל יעדע אשה זעהן חיו ויה נישט פאר שפעטיגען מיט לעבט צינדען עס ואל נישט זיין חיו שטאט דיא מצוה איין עבירה מען מיו זעהר פאר זיכטונ זיין דער שטון שיקט אונזער אלע מיני סיבות גרי מען ואל פאר שפעטיגען ער פן ואל מען אלעס איינזענדן מען ואל חיו נישט פארשפעטיגען. אונ צו לעבט צינדען ואל ויה אהן טוען בגדי שבת קליידער מיט צירונג זוכות זה וועלען זיין גיהאקטען ווערן אין אלע צינגים אמן:

או מען צינט אן לעבט לכבוד שבת ואנט מען די זככה:

ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם אשר קדשנו במצותיו וצונו להדליק נר שבת:

לכבוד גאט לכבוד אונזער געבאט לכבוד דעם ליבען שבת קודש וואס אונזער הער גאט האט אונז געגעבען דעם ליבען שבת קודש אונ האט אונז געבאטען די מצוה אז איך ואל קענען מקיים זיין זי ואל זיין געוואקען אזוי ווי כל תרי"ג מצות פון כל ישראל אמן:

יהי רצון מלפניך יי אלהינו ואלהי אבותינו שיבנה בית המקדש במהרה בימינו ותן חלקנו בתורתך: ושם נעבדה ביראה בימי עולם ובשנים קדמוניות: וערבה ליי מנחת יתודה וירושלים בימי עולם ובשנים קדמוניות:

רבש"ע מין מצוה פון די לעבט אן צינדען ואל אזוי אן גענומען זיין ווי די מצוה פון דעם כהן גדול ווען ער האט די לעבט אין בית המקדש אן געצונדען איז זיין מצוה אן גענומען געוואקען אזוי ואל מין מצוה איך אן גענומען ווערען ער רבנדי דבריה ואור דתיתבתי דיגע רייד איז אין לעבט צו מיינע פיס אונ מיינע קינדער ואלען גיין אין גאטס וועג אונ די מצוה פון מיינע לעבט צינדען ואל אן גענומען ווערען אז מיינע קינדערס איבען ואלען לייכטען אין דער הייליגער תורה איך ואל איה בעסטען לעבען

די לעבט דעם ליבען גאט ב'ה אונ מיין מצוה פון די לעבט זאל אן גענומען
ווערען ווי דאס לעבט פֿרענט פון דעם בוים אייל אין בהמ"ק אונ איז גיט
פאר לאשען גענווארען בזכות דאס ליבט פון דעם ליבען שבת זאל מגין זיין
ווי דער ליבער שבת האט מגין גענוען אויף אדם הראשון ווי ער איז באהיט
גענווארען פאר איין געבען טויט אזוי זאל אונזער זכות פון די לעבט מגין
זיין אז אונזערע קינדערס אויגען זאל זייכטען אין דער תורה זייער מזלות
זאלען זייכטען אין הימער זיי זאלען קענען פרנסה געבען זייער ווייב אונ
קינדער בען יפה אונ אונזערע מצות זאלען אן גענומען ווערען ווי די מצות
פון אונזערע אבות ואמהות אונ די שבטים הקדושים מיר זאלען זיין אזוי
זיין ווי איין קינד ווערט געבארען פון זיין מוטער אמן :

גאט פון אברהם.

גאט פון אברהם פון יצחק אונ פון יעקב בעהיט דאס פאלק ישראל
אין דיינעם לויב. אונזערע זיבען טאג זאל אונז וואהל בעקומען אונזער
ליבער שבת קודש געהט אהין. די וואך זאל אונז קומען צו געזינד אונ
צו לעבען צו מזל צו ברכה צו עושר צו כבוד צו שלום צו מחיה צו
פרנסה טובה צו אלעם גיטען געוויין. גאט ב'ה די גיטט דער הער אונזאי
איבער אונז אונ איבער אונז אלע. צו דיר אונד צו דיין ליבען גאטען
טהון מיר האפען. וועג אונ שטעג זאל אונז שטיין אימער אונ אייביג
אפען. אפען זאל אונז שטיין, אריין זאלען מיר זוכה זיין צו געהן. אביין
זאלען מיר זוכה זיין צו פֿרעגען ביי דעם ליבען הייליגען בעשעפער
וואס איבער אונז. זאלען מיר זוכה זיין אזויס יאהר אויס צו בעטען. געט
אונזער ליבער הער דעם בעבער אין דער רעכטער האנד אונ מאכט
א פֿרכה איבער דעם גאנצען לאנד. מאכט א פֿרכה נאך אזוי הויך אונד
נאך אזוי גיט אז כל ישראלס קינדערלעך זאלען זאגען דרויף אמן. אמן
עס זאל ווערען וואהל אז דער מלך המשיח זאל קומען דאס יאהר :

**ברוך המבדיל בין קודש לחול, בין אור לחושך, בין
ישראל לעמים, בין יום השביעי לששת ימי
המעשה. ברוך המבדיל בין קודש לחול :**

